

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

วิทยานิพนธ์
ของ
เชาวเรศ ใจทัต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

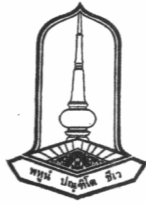

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

วิทยานิพนธ์
ของ
ชาวเรศ ใจทัต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวเขาวเรศ ใจทัด
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผศ.ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ) ประธานกรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบุรณ์) กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

.....
(อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์) กรรมการ
(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

.....
(รศ.ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา) กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ.ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ ๒๕ เดือน ๑๑ พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบูรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ตลอดจนคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้คำแนะนำและแนวคิดที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหา และแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อาจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์ ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายจิตติพงษ์ มัธยม ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านนาทม นายเกียรติศักดิ์ สีแสง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านโพน นายยุทธชัย ไชยคำภา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเชียงยืน นางสาวพรพิรุณ ตั้งชัยภูมิ ครูชำนาญการโรงเรียนบ้าน โโคกสูง และนางสาวศศิรินทร์ บุทธิจักร ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านนาหว้าประชาสรรค์ ที่ได้ เป็นผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ทางเนื้อหา

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครู โรงเรียนบ้านป่าไร่ โรงเรียนบ้านนาทม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม และผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านโชคชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่กรุณาให้เข้าศึกษาดูผลงานการ ปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้รับผิดชอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณงามความดีของงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและวางพื้นฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

เชาวเรศ ใจทัต

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร
ผู้วิจัย	นางสาวเขาวเรศ ใจทัด
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบูรณ์
ปริญญา	กศ.ม สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร 3) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมิน 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 216 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ระยะที่ 3) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบและ 33 ตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ควรดำเนินการ ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 บูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการเรียนการสอนครบ ทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยมีกรวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำแผนการสอนหน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรมครูและให้ครูศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่เป็นเลิศด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาสื่อแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา พัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง กำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงเหมาะสมตามศักยภาพนักเรียนโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

TITLE The Development of Guidelines for the Learning and Teaching Using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools Under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area

AUTHOR Miss Chouvares jaitad

ADVISOR Dr. Kamol Sawetsomboon

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Administration

UNIVERSITY Maharakham University **DATE** 2016

ABSTRACT

The research aimed to : 1) to study the elements and indicators of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area , 2) to study of current conditions and desirable conditions of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area , 3) to develop the guidelines for the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area. The research was divided into three phases: Phase 1 study the elements and indicators of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area. The group provides expertise number 5 was used in this study is the evaluation. Phase 2 study of current conditions and desirable conditions of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area. The samples include school administrators and teachers or teachers responsible economic philosophy in the school of 216 peoples were randomly stratified (Stratified Random Sampling) used in the questionnaire. Phase 3 the development of guidelines for the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area. Data providers is school administrators and teachers or teachers responsible economic philosophy in the school with operational excellence (Best Practices) the Philosophy of Sufficiency Economy. For the study, the number 6 was used in this study. The instrument used in the research was structured interviews. The statistics used in this study were mean and standard deviation.

The research found that

1. The study elements and indicators of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area. Consists of 6 elements and 33 indicators. The expert evaluation is most appropriate.

2. The current condition of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area overall is moderate.

3. The desirable conditions of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area was at the high level.

4. Guidelines for the development of the learning and teaching using the Philosophy of Sufficiency Economy for Schools under The Office of Mukdahan Primary Education Service Area, including teaching in the curriculum of basic education by 2551, integrated learning and teaching using the philosophy of sufficiency economy strategy to drive the philosophy of sufficiency economy. The Ministry of Education. Implementation of teaching and learning for all six elements. Schools are planned jointly between the executive board of the teachers who were involved. School policies approach to teaching the philosophy of sufficiency economy by providing teachers with the knowledge and the ability of the Organization of teaching. School lesson plans and prepared to learn the philosophy of sufficiency economy. School supply media Learning a suitable education. School Library Development Learning Laboratory That is conducive to learning and stressed that students learn from practice. School guidelines for the research, development and teaching the philosophy of sufficiency economy every group learning and develop the excellence of students and disabled students thoroughly appropriate to potential students based on the philosophy of sufficiency economy. Guidelines for the development and evaluation of teaching, using the philosophy of sufficiency economy for education. Under The Office Of Mukdahan Primary Education Service Area. The luminaries are suitable for most levels.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	คำถามการวิจัย 4
	ความมุ่งหมายของการวิจัย 4
	ความสำคัญของการวิจัย 5
	ขอบเขตของการวิจัย 5
	กรอบแนวคิดของการวิจัย 7
	นิยามศัพท์เฉพาะ 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10
	แนวทางการพัฒนา 10
	การจัดการเรียนการสอน 14
	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 35
	แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 44
	บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 50
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 52
	งานวิจัยในประเทศ 52
	งานวิจัยต่างประเทศ 61
3	วิธีดำเนินการวิจัย 65
	ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด 67
	ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 69
	ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง 73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 77
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 77
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 77
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 78
	ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียน การสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา 78

บทที่	หน้า
ระยะเวลาที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย	83
ระยะเวลาที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย	93
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	121
สรุปผล	121
อภิปรายผล	124
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล	139
ภาคผนวก ข ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบและ ตัวชี้วัดและคุณภาพเครื่องมือ	164
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	170
ภาคผนวก ง คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	177
ภาคผนวก จ รูปภาพการศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน เป็นเลิศ (Best Practice)	192
ประวัติย่อของผู้วิจัย	194

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	สังเคราะห์องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 43
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และขนาดของสถานศึกษา 70
3	ผลการศึกษาคำตอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา 78
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับความเหมาะสมของ องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา 81
5	ค่าความถี่ และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 84
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน 84
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ 85
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 87
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้ 88
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 89

11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	90
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ	91
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น โดยรวม	93
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	94
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	95
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและ แหล่งเรียนรู้	96
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	97

18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	98
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ	99
20	ผลการการศึกษาเอกสารในการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สถานศึกษาที่ได้รับ คัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัด กระบวนการเรียนการสอน	105
21	การสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ออกแบบแนวทางการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา	108
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา	116
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้คู่มือการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา	119

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง 7	7
2 สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง) 42	42
3 ระยะเวลาวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้ 66	66
4 ร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา 112	112

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ วันที่ 27 กรกฎาคม 2524) สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ตามมาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 กำหนดแนวการจัดการศึกษาว่าการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสาน ความรู้ด้านต่างๆอย่างสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และมาตรา 24 กล่าวถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ว่า จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 5-6) จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เป็นแนวทางของการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเองและเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง

อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางด้านวัตถุสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2550 : 35) ในปี พ.ศ. 2540 ประเทศต้องประสบปัญหาภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งนับเป็นบทเรียนที่ทำให้ประชาชนได้เข้าใจถึงผลจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลและไม่มีเสถียรภาพซึ่งส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมกับศักยภาพของประเทศทำให้ไม่ได้สร้างพื้นฐานที่มั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อให้สามารถพร้อมรับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจุบัน ภายในและภายนอกเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ ในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา มีข้อบ่งชี้การขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อที่ 5 ในจำนวน 8 ข้อ คือ อยู่อย่างพอเพียง และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ ตระหนักเห็นความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนากระบวนการคิด และปลูกฝังการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้กำหนดกลยุทธ์ ปี พ.ศ. 2555-2558 คือการปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งนวัตกรรมการจัดการศึกษา แนวทางการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ได้กำหนดในสาระการเรียนรู้สู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global Education) คือ เรียนรู้ถิ่นฐานสืบสานวิถีไทย มองไกลศึกษาโลก สืบโชคชะตามนุษย์ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการประยุกต์หลักคิดจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งสิ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายในการปฏิรูปการศึกษารอบที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) เป็นการปฏิรูปใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550)

การบริหารสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นที่จะต้องมีส่วนและทฤษฎีรวมทั้งภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาบูรณาการกับการบริการจัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาตามข้อบ่งชี้งานทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านการ

บริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา จึงเป็นการตอบสนองแนวทางการจัดการเรียนการสอนในพระราชบัญญัติการศึกษา และนับว่าเป็นกลไกในการเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตสำหรับเยาวชนได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศไทยให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็งในหลักการดำเนินชีวิตที่กรอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อนำไปสู่การมีชีวิตและสังคมในทุกระดับที่สมดุล พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549) ซึ่งครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุล ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงปรารถนาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารได้สนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นการเชิญชวนให้โรงเรียนต้นสังกัดทุกโรงเรียน เข้ารับการประเมินการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ในปีพ.ศ. 2557 และการจัดการเรียนการสอนที่เป็นการเตรียมความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่องและมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือรู้จักพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว รวมทั้งปฏิบัติตามเงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม เป็นต้น ซึ่งจากรายงานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ยังไม่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย คือมีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ โดย ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2556 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ 38.20 และ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเฉลี่ยรวมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เท่ากับ 35.14 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. 2557) รวมทั้งนักเรียนมีพฤติกรรมประพฤติน่าไม่เหมาะสม ทั้งการทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรงในโรงเรียน การถูกคุกคามทางเพศ การใช้สารเสพติด/ยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลกระทบต่อการศึกษาไม่พร้อม ดิดเกมส์ อินเทอร์เน็ต มั่วสุมเล่นการพนัน นับวันจะซับซ้อนทวีความรุนแรงและกระจายตัวมากขึ้น (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน. 2557)

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต รวมทั้งปรากฏการณ์ของสภาพแวดล้อม สภาพปัญหา เด็กนักเรียนในสังคมไทยในปัจจุบัน โรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับเปลี่ยน กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในการวางแผนการจัดการศึกษา ให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับความต้องการในการ จัดการ ศึกษาในอนาคตโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่สำคัญ และมีบทบาทหน้าที่ในการนำนโยบายมาสู่สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้ บุคลากรในสถานศึกษาให้มีส่วนร่วม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และบูรณา การในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตอบสนองเป้าหมายการจัดการศึกษาในปัจจุบัน และตอบสนองต่อการปฏิรูปการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองอย่างได้ผลและเป็นไปตาม นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนและผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เพื่อสะท้อนให้ผู้บริหารได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการจัดการเรียนการสอน จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนดีให้สอดคล้องกับยุคปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย มีองค์ประกอบ อะไรบ้าง
2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เป็น อย่างไร
3. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ที่จะนำไปใช้บูรณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ที่ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ
3. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1.1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.1.2 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.1.3 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
- 1.1.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 1.1.5 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 1.1.6 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

1.2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้หลัก 3 ห่วง ได้แก่

- 1) ความพอประมาณ
- 2) ความมีเหตุผล
- 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เงื่อนไข 2 เงื่อนไข ได้แก่

- 1) เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)
- 2) เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน ความเพียร การใช้สติปัญญา ไม่

โลภ ไม่ตระหนี่)

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลงในแบบศึกษาเอกสาร และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย นำองค์ประกอบที่สังเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ยืนยันและเสนอแนะเพิ่มเติม

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 246 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 492 คน มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 246 คน

1.2 ครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 246 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 246 โรงเรียน โดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิควิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 108 คน ครูผู้สอน หรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน จำนวน 108 คน รวมทั้งหมด 216 คน มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 108 คน

2.2 ครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 108 คน

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังนี้

1. ศึกษา Best Practices เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 โรงเรียน

2. ประเมินการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ โดยมีคุณสมบัติ 1. สำเร็จการศึกษาทางด้านการศึกษาและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านหลักสูตรการสอน ระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นไป 2. มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3. เป็นครูวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

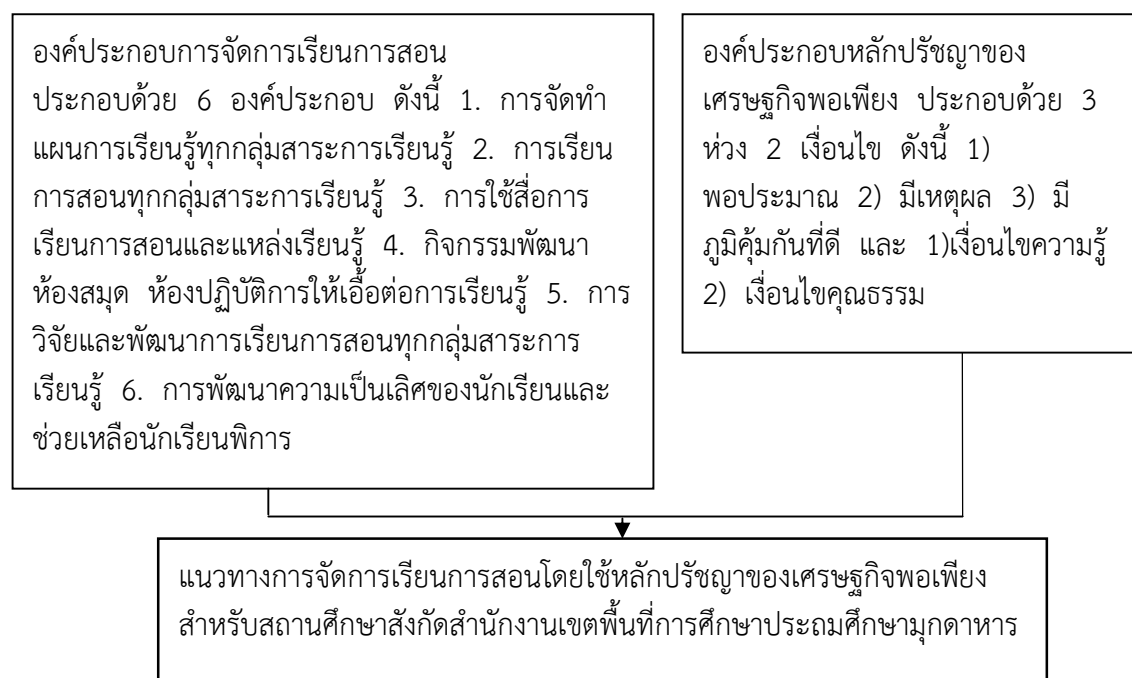
กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ มาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกตาหาร ดังนี้

1. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 29) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

2. แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของสุเมธ ตันติเวชกุล (2541 : 53), กรมส่งเสริมการเกษตร (2543 : 4), ทิศนา แคมมณี (2543 : 25), ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547 : 33), จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548 : 41), สมพร เทพสิทธิธา (2548 : 10), ปรียานุช พิบูลสรารุจ (2549 : 15), สุภาภรณ์ อินทองคง (2549), เกษม วัฒนชัย (2550) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550), ผู้วิจัยได้สังเคราะห์นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ คือ หลัก 3 ห่วง 2 ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกตาหาร

นิยามศัพท์

1. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง วิธีการหรือการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเกิดขึ้นจากครูผู้สอนจัดการเรียนการสอน อย่างมีลำดับขั้นตอน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มีสื่อ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปจากเดิมในทิศทางที่ดีขึ้น

2. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงสภาพผู้เรียน ความถนัด ความสนใจ สิ่งแวดล้อมและความต้องการเป็นหลัก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ทักษะการจัดการของผู้สอนและผู้เรียนที่เกื้อกูลกันผู้สอนต้องวิเคราะห์ สาระสำคัญของการเรียนรู้เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนเกิดผลการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน

2.2 การเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน โดยครูจะต้องมีการเตรียมการสอน วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน จะต้องมีความตั้งใจ มีความพยายาม ความอดทน และการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และมีการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง

2.3 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

2.3.1 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการนำส่งหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

2.3.2 แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของผู้เรียน และเชื่อมโยงสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ

2.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสถานที่หรือจัดแหล่งรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์ และไม่ตีพิมพ์อย่างเป็นระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย ความรู้ได้ด้วยตนเองตามความรู้ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล

2.5 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อยู่ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการจัดการศึกษา ที่กำหนดในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ผู้เรียนจะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้

2.6 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญสุด ซึ่งจะต้องจัดกระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกร ในการดำเนินชีวิตหรือแนวทางการปฏิบัติตนของมนุษย์เพื่อให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุข โดยยึดหลักทางสายกลาง หลักความพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้งเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ดังนี้

3.1 หลักความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 หลักความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 หลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึง ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

3.4 เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

3.5 เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การเสริมสร้างคุณธรรม ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะที่เป็นจริงในสภาพการปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาชุมพุกดาหาร

5. สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาชุมพุกดาหาร

6. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกดาหาร

7. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่การสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกดาหาร ปีการศึกษา 2558

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกดาหาร หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ตามการปกครองของจังหวัดชุมพุกดาหาร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนา
2. การจัดการเรียนการสอน
3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการพัฒนา

1. ความหมายการพัฒนา

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2534 : 6-23) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง ดังนี้

1. การบริหารการพัฒนาเป็นแนวคิด วิธีการ หรือแนวทางการบริหารจัดการของภาครัฐอย่างหนึ่งที่หน่วยของรัฐและ หรือ เจ้าหน้าที่นำมาใช้ในการบริหารราชการ
2. เป็นการบริหารเพื่อการพัฒนา หรือการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการ
3. เป็นการพัฒนาระบบบริหารหรือการปรับปรุงการบริหารของหน่วยงาน
4. มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นหรือเจริญกว่าเดิม
5. เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้วางแผนหรือกำหนดทิศทางเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้า
6. เป็นกระบวนการโดยกระบวนการมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ มีขั้นตอนในการดำเนินการ มีการดำเนินงานหรือมีกิจกรรม มีระบบและถูกกฎหมาย
7. เน้นการลงมือปฏิบัติจริง หรือเน้นกิจกรรมพัฒนาต่างๆ
8. เป็นการบริหารงานราชการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน
9. เป็นการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการต่างๆ
10. เป็นการปฏิบัติงานที่ให้ความสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการบริหาร
11. การปฏิบัติงานต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน
12. เป็นการพัฒนาเฉพาะด้านเฉพาะเรื่อง

อัจฉรา โพธิยานนท์ (2539 : 11) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาเป็นหน้าที่ (Function) ของการวางแผนและการจัดการ ดังนี้

$$D = f (P+M)$$

เมื่อ D = Development คือ การพัฒนา

P = Planning คือ การวางแผน

M = Management คือ การบริหารงานหรือการจัดการ

ดังนั้น การพัฒนา จะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนที่ดี มีการบริหารงานและการจัดการ
อย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

พะยอม วงศ์สารศรี (2544 : 116) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้มี
คุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือการดำเนินงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศนคติที่
ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

ชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2547 : 20) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้มี
คุณภาพมากขึ้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและทัศน
คติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

สนธยา พลศรี (2547 : 4) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่
เกิดขึ้นจากการเตรียมการของมนุษย์ไว้ล่วงหน้า ในลักษณะของแผนและโครงการ แล้วบริหารหรือ
จัดการให้เป็นไปตามแผนและโครงการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้
จะเห็นได้ว่าความหมายของการพัฒนาทางการวางแผนกำหนดให้การพัฒนาเป็นกิจกรรมของมนุษย์และ
เกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้า

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลง กระบวนการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
การลงมือปฏิบัติจริง ด้วยการวางแผนที่ดี มีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาหรือการ
เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

2. เทคนิคและวิธีการในการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2545 หมวด 4 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนด
ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือ
ว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และ
เต็มตามศักยภาพ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกัน
และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้น เทคนิคและวิธีการในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
เป็นสิ่งที่ครูมีสิทธิที่จะพิจารณาเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพ
ของผู้เรียนมี หลักการสำคัญที่ต้องเข้าใจตรงกันก็คือ ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหมวด 4

การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

ครูมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบ
ผู้เรียน เป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง ในบรรยากาศและสถานการณ์ที่ครูจัดให้ผู้เรียนได้คิด
เอง ปฏิบัติเอง และนำไปสู่การสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างพึงพอใจ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล
หรือรายกลุ่ม จะช่วยให้ครูมีข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สนองตอบ
ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และวิธีการหรือลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

1. หลักการวิเคราะห์ผู้เรียน ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่อไปนี้

1.1 ธรรมชาติของผู้เรียน เป็นเงื่อนไขของการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ถ้ามองในเชิงปรัชญา ธรรมชาติของผู้เรียนจะมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามสภาพของร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา วิธีคิด ค่านิยม และความเชื่อ มองในด้านจิตวิทยา พัฒนาการ ในแต่ละช่วงอายุการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีความแตกต่างกัน รวมทั้งในทางสังคมด้วย จึงจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงและวิเคราะห์ความแตกต่างให้ครอบคลุมทั้งด้าน ปรัชญา และจิตวิทยา พัฒนาการของผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา อารมณ์ และสังคม

1.2 ประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิม ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่เหมือนกัน แม้จะผ่านกระบวนการเรียนรู้ในสถานการณ์เดียวกัน ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว มีธรรมชาติและศักยภาพในการเรียนรู้ที่ แตกต่างกันเป็นพื้นฐาน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ใหม่

1.3 วิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ของผู้เรียนแต่ละคนไม่ เหมือนกัน เดวิด คอลบ์ (David Kolb) ได้แบ่งคนตามวิธีการเรียนรู้ไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1.3.1 ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ จากจินตนาการของตนเอง โดยอาศัยความสามารถในการรับรู้ และการสร้างจินตนาการต่างๆ ขึ้นเอง สามารถไตร่ตรองจน มองเห็นภาพโดยส่วนรวม ผู้เรียนกลุ่มนี้จะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องการความคิด หลากหลาย เช่น ในการระดมสมอง ผู้เรียนกลุ่มนี้จะให้ความสนใจแก่บุคคล สังคมวัฒนธรรม ต่างๆ เหมาะที่จะเรียนรู้ไปเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะ การใช้อารมณ์ จินตนาการผู้เรียนกลุ่ม นี้จะมีความ เก่งทางด้านมนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ เป็นผู้ที่มีแนวคิด แบบอเนกนัย (Diverger)

1.3.2 ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ที่หนักไปในทางการคิด วิเคราะห์หรือซึมซับ (Assimilator) มีความหมายในการสรุปหลักการ สนใจในทฤษฎีต่างๆ ให้ความสนใจกับประสบการณ์จริงค่อนข้างน้อย แต่สนใจในหลักการเชิงนามธรรมมาก่อน ไม่ชอบ ลงมือปฏิบัติ และมักไม่คำนึงการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ ผู้เรียนกลุ่มนี้ควรจะเรียนรู้ในสาขา วิทยาศาสตร์ พื้นฐาน สาขาคณิตศาสตร์ และในสาขาที่เกี่ยวกับการวิจัยต่างๆ

1.3.3 ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ที่เป็นเอกนัย (Coverager) หนักไปในทางการใช้สามัญสำนึก ชอบนำแนวคิดที่เป็นนามธรรมไปปฏิบัติ สามารถสรุปวิธีที่ถูกต้องที่สุดเพียงวิธีเดียวที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนกลุ่มนี้จะใช้เหตุผลในการ แก้ปัญหามากกว่าใช้อารมณ์ ชอบทำงานกับวัตถุมากกว่าบุคคล มักสนใจเรียนรู้ เฉพาะเจาะจงในสิ่ง หนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ผู้เรียนกลุ่มนี้เหมาะที่ จะไปเรียนรู้ในสาขา วิทยาศาสตร์ กายภาพ วิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น

1.3.4 ผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้แบบปรับปรุง (Accomodator) หนักไปในทางการเรียนรู้ ให้เกิดปัญญาจากการปฏิบัติของตนเอง เป็นผู้เรียนที่ชอบ ลงมือปฏิบัติ ชอบทดลอง จะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องใช้การปรับตัว เป็นนักแก้ปัญหาด้วย วิธีการที่ตน คิดขึ้นเอง ซึ่งได้มาจากการคิดค้น ลองผิด ลองถูก ชอบทำงานกับบุคคล คนกลุ่มนี้จะมี พื้นฐานใน สาขาที่ต้องการประยุกต์ และใช้เทคนิคต่างๆ เช่น นักบริหาร นักการตลาดและพนักงาน ขาย เป็นต้น การเข้าใจวิธีการเรียนรู้หรือลีลาการเรียนรู้ของแต่ละคน จะมีประโยชน์ในการออกแบบ การเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนสู่ศักยภาพสูงสุดได้ง่ายขึ้น

2. วิเคราะห์ผู้เรียน

วิธีวิเคราะห์ผู้เรียนที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มมี ขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย หรือ ความต้องการที่จะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน แล้ว นำไปจัดกลุ่มผู้เรียนในลักษณะกลุ่มเหมือน หรือกลุ่มคละ หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะในเรื่องทักษะ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีหลายวิธีที่จะให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียน อาทิ การสนทนา สัมภาษณ์ สังเกต กระบวนการกลุ่ม การทำแบบทดสอบก่อนเรียน การรวบรวมข้อมูล ด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพและด้านพัฒนาการ จากระเบียนสะสม บันทึกสุขภาพ แฟ้มผลงาน (Portfolio) และผลการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

2.3 วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล โดยจำแนกให้เห็นองค์รวมของผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ ความสนใจ สติปัญญา วุฒิภาวะ รวมทั้งวิธีการเรียนรู้ ดังตัวอย่าง

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 36-37) กล่าวถึงเทคนิควิธีการเรียนรู้รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนในหลายหลายวิธี ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบค้น แบบแก้ปัญหา แบบสร้างแผนผังความคิดแบบใช้กรณีศึกษา แบบตั้งคำถาม แบบใช้การตัดสินใจ

2. เทคนิคการศึกษารายบุคคล ได้แก่ วิธีการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ แบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. เทคนิคการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆประกอบการเรียน เช่น การใช้สิ่งพิมพ์ ตำราเรียนและแบบฝึกหัด การใช้ทรัพยากรในชุมชน

4. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วยการโต้ว่าที่ การอภิปราย การระดมสมอง เป็นต้น

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเน้นประสบการณ์ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกมส์ บทบาทสมมติ

6. เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ ปริศนาความคิดร่วมมือแข่งขันหรือกลุ่มสืบค้น ร่วมกันคิด กลุ่มร่วมมือ

7. เทคนิคการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีลำดับขั้นตอน จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนเหมาะสมกับวัยและความสนใจนักเรียน เน้นกระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน มีเทคนิคการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรเนื้อหาสาระ และจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน กระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปจากเดิมในทิศทางที่ดีขึ้น

การจัดการเรียนการสอน

1. ความหมายการจัดการเรียนสอน

จันทรานี สงวนนาม (2544 : 58-76) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน ในการถ่ายทอดความรู้ควบคู่ ไปกับการจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น การจัดประสบการณ์ การแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยนำหลักสูตรมาเป็นแนวทางในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามความประสงค์ของหลักสูตร นำไปสู่ความสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายของการศึกษา

ดารี บุญชู (2546 : 17) ได้ให้ความหมาย กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนหรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

ทิตินา แซมณี (2546 : 17) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน สารระ/เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน วิธีการ/กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 88-105) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและควรฝึกกำลังสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ ด้วยการดำเนินการ ดังนี้

1. ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นความสำคัญที่ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและบูรณาการในเรื่องต่างๆให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา

2. การครองตนของครู ครูจะต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ประพฤติตนเป็น อย่างที่ดีทั้งด้านส่วนตัว และครอบครัว มีคุณธรรม จริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจรรยาบรรณ ใน วิชาชีพเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู ผู้เรียน และชุมชน

3. ประธานชุมชน ครูต้องเป็นผู้นำทางวิชาการแก่ชุมชน ได้รับการยอมรับและ ศรัทธาจากชุมชนในด้านต่างๆทั้งความสามารถ บุคลิกภาพ และคุณงามความดี วามสามารถนำชุมชน เข้ามาร่วมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

มหัสรี เปาะชู (2551 : 27) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ และการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องอาศัยวิธีการสอนและวิธีการ เรียนรู้ที่หลากหลาย ผสมผสานเข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงสภาพผู้เรียน ความถนัด ความสนใจ สิ่งแวดล้อมและความต้องการเป็นหลัก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพโดยใช้ทักษะการจัดการของผู้สอนและผู้เรียนที่เกื้อกูลกันผู้สอนต้องวิเคราะห์ สารระสำคัญ ของการเรียนรู้เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ ที่ เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ชีวิตจริงได้ พระราชบัญญัติแห่งชาติจึงกำหนดไว้ว่าการเรียนรู้จะต้องเน้น ให้เกิดความสมดุลทั้ง 4 ด้าน คือ 1. ด้านคุณธรรม 2. ด้านความรู้ 3. ด้านกระบวนการเรียนรู้

4. ด้านการบูรณาการ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนสอน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียน โดยคำนึงถึงสภาพผู้เรียน ความถนัด ความสนใจ สิ่งแวดล้อม และความต้องการเป็นหลัก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพโดยใช้ทักษะการจัดการของผู้สอนและผู้เรียนที่เกื้อกูลกันผู้สอนต้องวิเคราะห์ สารระสำคัญ ของการเรียนรู้เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้

2. องค์ประกอบของการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอน ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกัน และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน
2. เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
3. เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา

มาตรา 24 ได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
 3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้คิดได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- ทิตินา แชมมณี (2544) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนดำเนินการ ดังนี้
1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
 2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ
 3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ

4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนุก ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้หรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง

5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จักจบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จูไรรัตน์ เอิบกมล (2544 : 25) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนสอน มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดตาราง
2. จัดทำแผนการสอน
3. จัดครูเข้าสอน
4. จัดชั้นเรียน
5. สอนซ่อมเสริม
6. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก
7. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

นวลจันทร์ หงส์อินทร์ (2544 : 44) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนสอน มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดแผนการเรียนการสอน
2. ส่งเสริมให้ครูเขียนแผนการสอน
3. จัดครูเข้าสอน
4. ติดตามการเรียนการสอนของครู
5. สนับสนุนและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน

สุธรรม เดชนครินทร์ (2544 : 31) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน ดำเนินการที่เกิดคุณภาพ ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนและโปรแกรมการเรียน ควรจัดทำไว้ให้ครบทุกภาคเรียนและหลายแผนการเรียนในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียน

2. การจัดทำตารางเรียน ซึ่งหมายถึง ตารางเรียนประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ซึ่งแต่ละคนจะต้องมีไว้ตามโปรแกรมการเรียนของนักเรียนนักศึกษาเอง ในแต่ละภาคเรียน การจัดทำตารางเรียนจะเชื่อมโยงถึงตารางการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน และตารางสอนประจำตัวครู การจัดครูสอน สถานศึกษาควรเตรียมการล่วงหน้า โดยวิธีสำรวจความพร้อมของครูก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน สถานศึกษาควรเตรียมการล่วงหน้า โดยวิธีสำรวจความพร้อมของครู ก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและประสบการณ์ตรงกับรายวิชาที่สอนนั้น

3. การใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนควรใช้รูปสื่อผสม คือการใช้ตำราเรียนควบคู่กับอุปกรณ์ช่วยสอน เอกสารอ้างอิง หรือหนังสือประกอบการเรียนอื่นๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารทางอาชีพและธุรกิจ ควรมีไว้ให้มากที่สุดในห้องสมุด อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ ศึกษาประเภทวีดิทัศน์ คาสเซตเทปจัดทำไว้ให้พร้อม

4. การวัดผลและประเมินผล การสอนกับการวัดผลประเมินผลเป็นกิจกรรมที่แยกกันไม่ได้ เมื่อใดมีการสอนย่อมต้องมีการวัดผล เพราะการวัดผลทุกครั้งผู้เรียนแต่ละคนย่อมเรียนรู้ได้แตกต่างกัน การวัดผลจึงต้องทำหน้าที่ติดตามผลการเรียนการสอนทุกครั้งไป

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9) ได้กล่าวว่า การบริหารการเรียนการสอน ดำเนินการ ดังนี้ การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการ ประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน

จตุรรัตน์ อินทะแสน (2545 : 31-33) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูเพื่อใช้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
2. จัดครูเข้าจัดการเรียนการสอน ตามประสบการณ์ ความรู้ ความถนัด ความต้องการ ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญของครูแต่ละคน
3. บันทึกการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการเรียนการสอนเป็นระบบ เพื่อความจำของครู และบันทึกเพิ่มเติมหลังการเรียนการสอน

4. สอนซ่อมเสริม โดยสอนซ่อมเสริมทั้งก่อนเรียนเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ ระหว่างเรียนเพื่อให้ทันและเข้าใจ หลังวัดผลประเมินผลเพื่อสอบแก้ตัว และสอนเสริมผู้ที่ฉลาดและเรียนเร็ว

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545 : 14) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ในสถานศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม
2. จัดกระบวนการเรียนการสอนแบบปฏิบัติจริงให้เหมาะกับเวลา สารการเรียนรู้อ และผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม
3. ใช้การแนะแนวการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
4. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีความหลากหลาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 151-161) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมหรืองานเพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. การจัดประมวลการสอน เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องนำหลักสูตรที่กำหนดรายวิชาไว้แล้วจัดทำประมวลการสอนให้เหมาะสมเพื่อช่วยให้การสอนมีขั้นตอนการปฏิบัติผู้สอนไม่ลืมนและไม่สอนซ้ำ มีแผนกิจกรรมและอุปกรณ์ที่จำเป็น และมีการจัดประสบการณ์ครบถ้วน

2. การจัดทำแผนการเรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนจะเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ
3. การจัดตารางสอน เป็นการกำหนดวิชา และเวลาเรียน โดยละเอียด โดยมีหลักในการจัดตารางสอนที่สรุปได้ดังนี้
 - 3.1 จัดให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร
 - 3.2 จัดตามสภาพธรรมชาติของแต่ละรายวิชาเพื่อเอื้อการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 3.3 จัดเวลาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.4 จัดวิชาที่เป็นหลักทฤษฎีและคำนวณในภาคเช้า
 - 3.5 พิจารณาครูอาจารย์ผู้สอนเรื่องความสะดวกที่จะสอน เวลารว่างเพื่อประโยชน์ด้านการประชุมหารือ
4. การจัดชั้นเรียน โดยการจัดชั้นเรียนตามความรู้ ความสามารถของนักเรียน จัดตามรายชื่อ จัดตามความสามารถพิเศษ หรือจัดผสมผสาน ในระดับสูงขึ้น จัดตามการลงทะเบียนเรียนในแต่ละรายวิชา
5. การจัดครู อาจารย์เข้าสอน คือการจัดครู อาจารย์ให้ทำหน้าที่การเรียนรู้ เป็นหลักยึดถึงความพร้อมของครูในสถานศึกษา คุณสมบัติ และภาระงานด้านอื่นของครูประกอบด้วย เพื่อให้ครูปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ทั้งงานหลักคือการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม
6. การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพิ่มเติมจากการสอนปกติ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขการเรียนของนักเรียน สามารถทำได้ 4 ลักษณะ ดังนี้
 - 6.1 สอนซ่อมเสริมก่อนเรียน การสอนเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าหลักสูตร
 - 6.2 สอนซ่อมเสริมขณะที่สอน เพื่อแก้ไขให้นักเรียนเข้าใจบทตอนที่สงสัยและตามทันเนื้อหาทั้งหมด
 - 6.3 สอนซ่อมเสริมรายวิชาเพื่อสอบแก้ตัวให้ผ่านเกณฑ์
 - 6.4 สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่ฉลาดหรือเรียนเร็วเพื่อไม่ให้เบื่อหน่ายการเรียน
7. การเลือกตำราเรียน โดยทั่วไปจะใช้ตำราที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้และสถานศึกษาแต่ละแห่งเห็นว่าสมควรกับผู้เรียนก็กำหนดให้ครูผู้สอนใช้สอน
8. คู่มือครูในงานวิชาการ สถานศึกษาต้องพัฒนาให้ครูมีคู่มือการปฏิบัติงานด้านวิชาการ ความรู้ที่ครูต้องรู้และคำแนะนำในการจัดการเรียนการสอน
9. การจัดทำคู่มือนักเรียนนักศึกษา ซึ่งเป็นเอกสารคู่มือที่สถานศึกษาทำแจกนักเรียนเพื่อให้เป็นแนวทางให้ได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน
10. การจัดศูนย์ควบคุมการเรียนการสอน เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข่าวสารและสารสนเทศงานวิชาการของสถานศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกด้านการเรียนการสอนของสถานศึกษา เป็นสำคัญและการจัดการเรียนสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตรได้แก่
 - 10.1 จัดสื่อการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน
 - 10.2 จัดห้องสมุด และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนค้นคว้า
 - 10.3 นิเทศการสอนช่วยเหลือแนะแนวครูเพื่อปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 31-32) ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้
4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการเรียนรู้
5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน ตามกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. การจัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการเรียนรู้ 5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และ 6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29) มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 133) ได้ให้ความหมายแผนการสอน หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งโดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อ ตลอดจนการวัดผลและการประเมินผล

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 1) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ และเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบตามลำดับขั้นตอนมีการวางแผน มีการเตรียมตัวผู้สอนเตรียมเนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการวัดผล ประเมินผล และเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับใช้สอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เพื่อนำไปใช้ทำการสอนและช่วยให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และสู่เป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 93) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ หรือ แผนการสอน เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนเองด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย มีครูคอยแนะนำ หรือจัดแนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียนแผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง

กรมวิชาการ (2545 : 3) ได้ให้ความหมาย แผนการสอน หมายถึง การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องทำการสอน ตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดการจัดการเรียน การสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและการประเมินผล สำหรับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์

การเรียนการสอนย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตจริงในท้องถิ่น ซึ่งถ้ากล่าวอีกนัยหนึ่ง แผนการสอนคือ การเตรียมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า หรือ คือการบันทึกการสอนตามปกติ นั่นเอง

นิคม ชมพูหลง (2545 : 180) ได้ให้ความหมาย แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2545 : 69) ได้ให้ความหมาย แผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง เป็นแผนงานหรือโครงการที่ครูผู้สอนได้เตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ปฏิบัติการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบระเบียบ โดยใช้เป็นเครื่องมือสำหรับจัดการเรียนรู้เพื่อนำผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนงานหรือโครงการที่ครูผู้สอนได้เตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย กิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยข้อมูล และสังเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง ซึ่งมีแผนการสอนประกอบด้วยเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความสำคัญของแผนสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้

วัฒนาพร ระวังทุกษ์ (2543 : 2) ได้ให้ความสำคัญ แผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานกัน ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพต่างๆ
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับครูผู้สอนที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจเป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนต่อไป
4. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของผู้สอนสามารถนำเป็นผลงานทางวิชาการได้

สมนึก ภัททิยธนี (2546 : 5) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของแผน ต้องมีขั้นตอน ดังนี้

1. เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบ หรือรายชั่วโมงตารางสอน โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องให้อยู่ในโครงการสอน และเขียนเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญพอสังเขป (ไม่ควรบันทึกแผนการสอนอย่างละเอียดมากๆ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย)

2. ความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการสำคัญ ต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอนส่วนนี้ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ

3. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ต้องเขียนให้สอดคล้อง กลมกลืนกับความคิดรวบยอด มิใช่เขียนตามอำเภอใจมิใช่เขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้นเพราะจะได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความจำ สมรรถนะหรือการพัฒนาของนักเรียนจะไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

4. กิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

5. สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหา สื่อดังกล่าวต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย

6. วัดผลโดยคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และช่วงที่ทำการวัด (ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

สรุปได้ว่า ความสำคัญการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือที่สำคัญที่ครูผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับวัย และความสนใจนักเรียน ทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอน ผู้บริหารมีแนวทางในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 องค์ประกอบและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

สำลี รักสุทธี (2541 : 136-137) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. สาระสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน เมื่อเรียนตามแผนการสอนแล้ว

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อเรียนจบตามแผนการสอนแล้ว

3. เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการสอนขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด

5. สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

6. การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดและประเมินผล ว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่ระบุไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน แยกเป็นก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน

7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมที่บันทึกการตรวจแผนการสอน

8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกตรวจแผนการสอนเพื่อเสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ในแผนการสอน

9. บันทึกการสอน เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการสอนไปใช้แล้วเพื่อเป็นการปรับปรุงและใช้ในคราวต่อไป มี 3 หัวข้อ คือ

9.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนด้านคุณภาพและปริมาณ ทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งกำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมิน

9.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในขณะสอน ก่อนสอน และหลังทำการสอน

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ให้เกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด รูปแบบของแผนการเรียนรู้

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 83-136) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การเขียนจะต้องครอบคลุม พฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน และเขียนในเชิงพฤติกรรม ได้แก่

1. พุทธิพิสัย (Cognitive) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้น ความสามารถทางสมองหรือความรู้ในเนื้อหาหรือในทฤษฎี
2. ทักษะ (Skill) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติที่ต้อง ลงมือทำ
3. จิตพิสัย (Affective) คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม เจตคติ หรือ ความรู้สึกในจิตใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. จุดประสงค์ปลายทาง คือ จุดประสงค์ที่เป็นเป้าหมายสำคัญที่ มุ่งหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนแต่ละเรื่องหรือแต่ละแผนการเรียนรู้
2. จุดประสงค์นำทาง คือ จุดประสงค์ที่วิเคราะห์แตกออกจาก จุดประสงค์ปลายทางเป็นจุดประสงค์ย่อย โดยกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. การเขียนสาระสำคัญ ซึ่งหมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเนื้อหา หลักการวิธีการที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่องนั้นแล้ว ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ เจตคติ

2. เนื้อหา คือรายละเอียดของเรื่องที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้บรรลุ ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ ประกอบด้วย ทฤษฎี หลักการ วิธีการและแนวปฏิบัติ

3. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ สภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำ ผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เหมาะสม กิจกรรมการเรียนการสอนควรมีลักษณะดังนี้

- 3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา
- 3.2 ฝึกกระบวนการที่สำคัญให้กับผู้เรียน
- 3.3 เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

3.4 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง

3.5 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนการสอนและตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 การกำหนดวิธีวัด และประเมินผล

การวัดผลและการประเมิน จัดเป็นกิจกรรมสำคัญที่สอดแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอนจะเป็นประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ระหว่างการเรียนการสอน จะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงผลการเรียนและเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะๆ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบและขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา และบันทึกการสอน

2. การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ ยึดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญบูรณาการเรียนรู้ของผู้เรียนพัฒนาคุณธรรมนำความรู้คามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้

ทิตินา แคมมณี (2544) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนรู้เป็นงานเฉพาะบุคคล ทำแทนกันไม่ได้ ครูที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง
2. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมีการใช้กระบวนการคิด สร้างความเข้าใจ ความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้นครูจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ
3. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะในเรื่องเดียวกัน อาจคิดได้หลายแง่ หลายมุมทำให้เกิดการขยาย เติมเต็มข้อความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องของการเรียนรู้ตามที่สังคมยอมรับด้วย ดังนั้นครูที่ปรารถนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ
4. การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นความรู้ที่เบิกบาน เพราะหลุดพ้นจากความไม่รู้ นำไปสู่ความใฝ่รู้ อยากรู้อีก เพราะเป็นเรื่องน่าสนใจ ครูจึงควรสร้างภาวะที่กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อีกหรือคับข้องใจบ้าง ผู้เรียนจะหาคำตอบเพื่อให้หลุดพ้นจากความข้องใจ และเกิดความสุขขึ้นจากการได้เรียนรู้ เมื่อพบคำตอบด้วยตนเอง
5. การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ

6. การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลง เพราะได้รู้มากขึ้นทำให้เกิดการนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เป็นการพัฒนาไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลการพัฒนาของตัวเองด้วย

จากความหมายของการเรียนรู้ที่กล่าวมา ครูจึงต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. การเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. การจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. การท้าทายให้ผู้เรียนอยากรู้
7. การตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. การสร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการ

ปฏิบัติจริง

9. การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. การมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ความเข้าใจผู้เรียน
12. ภูมิหลังของผู้เรียน
13. การไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัต (Dynamic) กล่าวคือ มีการ

เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบเนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ

15. การสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. การวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 75-84) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนรู้ หมายถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญเกิดขึ้นจากพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การจัดการศึกษามีเป้าหมายสำคัญที่สุด คือการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน ส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ

1. ด้านหลักสูตร กล่าวถึงการปฏิรูปหลักสูตรให้ต่อเนื่อง เชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพ และวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์ และให้มีการบูรณาการเนื้อหาหลากหลายที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

- 1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม
- 1.2 เนื้อหาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การบำรุงรักษา ใช้ประโยชน์

จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1.3 เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย

1.4 เนื้อหาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

1.5 เนื้อหาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2. ด้านกระบวนการเรียนรู้ กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังข้อมูลที่ระบุไว้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543) ได้สรุปถึงลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ในสาระของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไว้ดังนี้

2.1 มีการจัดเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

2.2 ให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์และฝึกนิสัยรักการอ่าน

2.3 จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการและการจัดการ

2.4 มีการผสมผสานเนื้อหาสาระด้านต่างๆ อย่างสมดุล ปลูกฝัง

คุณธรรม

2.5 จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ

รอบรู้

2.6 จัดให้มีการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วย

ร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วย

3. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง โดยการใช้วิธีการประเมินผู้เรียนหลายๆ วิธี ได้แก่ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนและการร่วมกิจกรรม การใช้แฟ้มสะสมงาน การทดสอบ การสัมภาษณ์ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงผลการเรียนรู้ได้หลายแบบ ไม่เพียงแต่ความสามารถทางผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบเท่านั้น การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้แบบนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างอันเกิดจากผลการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในด้านต่างๆ ได้ชัดเจนมากขึ้น

บทบาทครูผู้สอนในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ครูมีบทบาทที่สำคัญมีดังนี้

1. การเตรียมการสอน ครูควรเตรียมการสอนดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล

1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน

- 1.4 วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบ
ดังต่อไปนี้
- 1.4.1 กำหนดเรื่อง
 - 1.4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
 - 1.4.3 กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็ม
ผู้เรียนได้ ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้นๆ
 - 1.4.4 กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือ
ปฏิบัติ ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้
หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตาม
ความสามารถ ถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน
 - 1.4.5 กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์
 - 1.4.6 กำหนดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน
2. การสอน ครูควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้
- 2.1 สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 2.2 กระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม
 - 2.3 จัดกิจกรรมหรือดูแลให้กิจกรรมดำเนินไปตามแผน และต้อง
คอยสังเกต บันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏของผู้เรียนแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับเปลี่ยน
กิจกรรมให้มีความเหมาะสม
 - 2.4 ให้การเสริมแรง หรือให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้ข้อสังเกต
 - 2.5 การประเมินผลการเรียน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานและ
ประเมินผลงานของผู้เรียน ประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้
- จากที่กล่าวมาข้างต้นมีลักษณะเป็นหลักการที่ครูสามารถนำมาขยายความ
เพิ่มเติมในเชิงปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางและใช้เป็นข้อสังเกตในการปฏิบัติงานและประเมินการปฏิบัติงาน
ของตนเอง ได้ดังนี้
1. การเตรียมการจัดการเรียนรู้ ครูควรมีบทบาทดังต่อไปนี้
 - 1.1 วิเคราะห์หลักสูตร
 - 1.2 ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือ
สอดคล้องกับท้องถิ่นหรือบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างกลุ่มประสบการณ์ หรือรายวิชา
 - 1.3 เตรียมแหล่งเรียนรู้ เอกสาร สื่อประกอบการเรียนรู้
 - 1.4 มีข้อมูลผู้เรียนที่จะนำไปเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้
 2. การจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 เลือกเรื่องที่จะเรียน
 - 2.2 วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 2.3 เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้
 - 2.4 เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม
 - 2.5 เรียนจากห้องสมุด

- 2.6 เรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกโรงเรียน
- 2.7 เรียนโดยบูรณาการ สารระทักษะ และคุณธรรม
3. ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สิ่งที่คุณเรียนได้รับมีดังนี้
- 3.1 มีผลงานการเรียนรู้ที่หลากหลาย แม้เรียนจากแผนการเรียนรู้
เดียวกัน
- 3.2 มีผลงานเชิงสร้างสรรค์
- 3.3 มีผลงานที่ภาคภูมิใจ
- 3.4 สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง
- 3.5 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่ม
- 3.6 ตัดสินใจ ลงความเห็น เลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับเรื่อง
และสถานการณ์

- 3.7 มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
4. การประเมินผล ครูจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
- 4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง
- 4.2 วิธีการและเครื่องมือสอดคล้องกัน
- 4.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน
- 4.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการ
เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน โดยครู
จะต้องมีการเตรียมการสอน วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน จะต้องมีความตั้งใจ ความพยายาม ความ
อดทน และต้องทำงานตลอดเวลา โดยจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับ
จุดประสงค์ ประเมินตามสภาพจริง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

3.1 ความหมายสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

กรมวิชาการ (2545 : 81) ได้ให้ความหมาย สื่อการเรียนการสอน หมายถึง
สิ่งที่สนองความต้องการของหลักสูตรเป็นว่าอย่างไร สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตาม
เป้าหมายของหลักสูตร หมายถึงอะไร สื่อต่างๆ ที่อาจจะมีอยู่แล้ว เช่นหนังสือ รูปภาพ แผนที่
ภาพยนตร์ และอื่นๆ ซึ่งเป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ หรือสื่อโสตทัศนอย่างหนึ่งซึ่งมีผู้จัดทำขึ้น
เพื่อให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้นสื่อเหล่านั้นจะ
กลายเป็นสื่อการเรียนการสอนก็ต่อเมื่อครูผู้สอน ได้พิจารณาแล้วอย่างถี่ถ้วนว่าสามารถนำมาใช้ใน
กระบวนการของการเรียนการสอนเรื่องหนึ่ง เพื่อจุดประสงค์ที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม และนำไปใช้
ให้บรรลุจุดประสงค์นั้นแหล่งการเรียนรู้

คำริ บุญชู (2548 : 27) ได้ให้ความหมาย แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง
แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วย

ตนเอง จากการได้คิดเองปฏิบัติเองและสร้างความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยและต่อเนื่อง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสุดท้ายก็จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 43) ได้ให้ความหมาย แห่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

พลภัทร พงษ์โนนสูง (2550 : 56) ได้ให้ความหมาย สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 1) ได้ให้ความหมาย แห่งการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอด ความรู้ เจตคติและทักษะไปยังผู้เรียน สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หรือทำให้บทเรียนง่ายขึ้น และในการจัดทำสื่อขึ้นใช้ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของสื่อที่ดี คือน่าสนใจ ประหยัดช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและถูกต้อง ลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหาต่างๆซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และทักษะกระบวนการต่างๆ
3. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายและการสรุปความคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และ สิ่งที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอด ความรู้ เจตคติและทักษะไปยังผู้เรียน สามารถมองเห็นเป็นรูปธรรมได้ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวกลางในการนำเสนอหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

3.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 51-52) ได้สรุป บทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครูผู้สอน คือ การรู้จักแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสามารถแนะนำผู้เรียนให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาค้นคว้าฝึกฝนทักษะทางภาษาเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียนได้ด้วยตนเอง แหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนทักษะทางภาษาของตนได้นั้น มีอยู่ในที่ต่างๆรอบตัวผู้เรียน นับตั้งจากผู้คน สถานที่ต่างๆ ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียนและไกลออกไป ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

1. ครูผู้สอน เพื่อนร่วมชั้นเรียน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง
2. ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา
3. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Access Learning Centre) ซึ่งเป็นที่ฝึกภาษาเอนกประสงค์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษ และสนองความต้องการของผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาแตกต่าง โดยเลือกใช้สื่อต่างๆที่จัดไว้ให้ตามความสนใจ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร อินเทอร์เน็ต

4. รายการวิทยุ โทรทัศน์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ หรือรายการจากต่างประเทศ เช่น BBC, VOA รายการเคเบิลทีวี หรือ ดาวเทียม
5. สถานที่ทำการต่างๆทั้งภาครัฐ เอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ เช่นท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ท่าอากาศยาน โรงแรมต่างๆ กรมประชาสัมพันธ์ ศูนย์หนังสือ
6. สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่ชาวต่างประเทศสนใจเข้าเยี่ยมชมเป็นประจำ เช่น วัด พิพิธภัณฑสถาน โบราณ วนอุทยานแห่งชาติ

3.3 บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา

1. สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง
3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดหา จัดทำ ปรับปรุง แหล่งที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนอำนวยความสะดวกให้ครูและนักเรียน ได้จัดทำกิจกรรมการเรียนรู้จากสถานที่จริง ดังนั้นสถานศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำเอกสารเผยแพร่ จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ปรียา ไชยสมคุณ (2546 : 17) ได้ให้ความหมาย ห้องสมุด หมายถึง แหล่งรวบรวมความรู้ ข่าวสารต่างๆ ที่ถูกบันทึกไว้ทั้งในวัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสาร เป็นต้น และวัสดุไม่ตีพิมพ์ (โสตทัศนวัสดุ) เช่น วีดิโอเทป เทป สไลด์ ซีดีรอม เป็นต้น

อำไพวรรณ ทัพเป็นไทย (2549 : 1) ได้ให้ความหมาย ห้องสมุด คือ แหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศเอาไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้ใช้สืบค้นและเข้าถึงสารสนเทศได้มากขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยมีการคัดเลือก จัดหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ มีการจัดการที่เป็นระบบโดยบรรณารักษ์วิชาชีพ

สุนีย์ เลิศแสงกิจและพิศิษฐ์ กาญจนพิมาย (2546 : 2) ได้ให้ความหมาย ห้องสมุด คือสถานที่รวบรวมสรรพวิชาวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งได้บันทึกไว้ในรูปแบบของหนังสือ วารสาร ต้นฉบับตัวเขียน สิ่งพิมพ์อื่น ๆ หรือโสตทัศนวัสดุ และมีการจัดเก็บอย่างมีระเบียบเพื่อบริการแก่ผู้ใช้ โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้จัดการและเตรียมให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด

ปฐมภรณ์ วงศ์ชนะภัย (2552 : 19-42) ได้ให้ความหมาย ห้องสมุด (Library) หมายถึง แหล่งรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ทั้งที่อยู่ในรูปของสิ่งตีพิมพ์ และไม่มีตีพิมพ์ (สารนิเทศ) เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ใช้ มีการบริการและจัดอย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ เพื่อ

สะดวกแก่ผู้ใช้ในการค้นหาวัสดุสารนิเทศดังกล่าว บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหา จัดซื้อ จัดหามาทำบัตรรายการซ่อมหนังสือ ฯลฯ วัตถุประสงค์การจัดห้องสมุด ดังนี้

1. เพื่อการศึกษา จากการศึกษาที่ปัจจุบันการศึกษาจะเน้นให้ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง ห้องสมุดจึงถือเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้ศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเองตามความรู้ความสามารถ และความต้องการของแต่ละบุคคล ดังนั้นห้องสมุดจึงต้องจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ ตลอดจนวัสดุทัศนวัสดุมาไว้บริการในห้องสมุด เพื่อสนองวัตถุประสงค์ดังกล่าวเช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย วิทยาลัย
2. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ปัจจุบันประเทศไทยเรามีการพัฒนาหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการศึกษาการแพทย์ ธุรกิจ สิ่งแวดล้อม มีการทำวิจัยในหลายด้าน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และเพื่อพัฒนาประเทศ การค้นคว้าวิจัยดังกล่าว ห้องสมุดมีบทบาทมากในการเป็นแหล่งความรู้ข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงในการวิจัย ผู้ที่จะทำการวิจัยเรื่องใหม่ๆ ย่อมต้องการค้นคว้าเรื่องที่มีอยู่เดิมเพื่อความรู้ และเพื่อให้ทราบว่างานวิจัยเรื่องนั้นๆ มีใครทำแล้วหรือไม่ จะได้ไม่ซ้ำ
3. เพื่อการจรรโลงใจ ห้องสมุดได้รวบรวมสารนิเทศไว้หลายประเภทแต่จะมีบางประเภทที่ให้ความจรรโลงใจ หรือความสุขทางใจแก่ผู้อ่าน/ผู้ใช้ เช่น ประเภทวรรณคดี (ทำให้ซาบซึ้งในสำนวนภาษา บทกวี ข้อคิดของนักปราชญ์) ประเภทศาสนา ชีวประวัติ (ทำให้เกิดแนวคิดที่ดี ให้คติชีวิต ชื่นชมในความคิดที่ดีงามของผู้อื่น เกิดแรงจูงใจปรารถนาที่จะกระทำสิ่งนั้น)
4. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ห้องสมุดบางแห่งนอกจากจะมีหนังสือ วารสาร นิตยสาร โสตทัศนวัสดุในด้านวิชาการแล้ว ยังมีประเภทที่ให้ความบันเทิง บางแห่งมีการเล่นกีฬา จัดนิทรรศการ ประกวดคำขวัญ กิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดความเพลิดเพลิน
5. เพื่อบริการด้านข่าวสาร ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ ข่าวสาร เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโลก ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำข่าวสารความรู้ที่ได้ไปปรับปรุงความรู้ ความสามารถของตนเองที่มีอยู่เดิมทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของโลก

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นศึกษาค้นคว้าของนักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพ โอกาส และสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการเติมเต็มการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยไปสู่ “การศึกษาตลอดชีวิต” ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาในช่วงแรก เน้นการจัดการศึกษาในระบบเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางพัฒนา “ห้องสมุด 3 ดี” โดยเน้นการพัฒนาใน 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หนังสือดี บรรณารักษดี และบรรณารักษ์ดี เพื่อขับเคลื่อนการศึกษาตลอดชีวิต และนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สถานที่ และบรรณารักษ์เอื้อต่อการเรียนรู้ มีหนังสือ สื่อการเรียนรู้ หลากหลายประเภทอย่างเพียงพอ และตรงกับความต้องการ

หนังสือดี มีหนังสือ และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีเนื้อหาสาระถูกต้อง ไม่เป็นพิษเป็นภัย และตรงใจผู้อ่านในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้ของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

บรรยากาศดี ห้องสมุดประชาชนมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการอ่าน การเรียนรู้ การค้นคว้า อุดมไปด้วยความรู้ ความบันเทิง สถานที่สะอาด สะอาด รมรื่น ปลอดภัย ประหยัดพลังงาน สะท้อนเอกลักษณ์ของชุมชน และปลอดภัยสำหรับผู้ใช้บริการ

บรรณารักษ์ดี บรรณารักษ์และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด เป็นตัวกลางในการ เชื่อมโยงความรู้ในห้องสมุดกับผู้ใช้บริการ มีความเป็น”มืออาชีพ” มีจิตบริการ มีความรู้ลึก รู้รอบ รู้ กว้าง รู้ไกล ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นนักจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการ เรียนรู้ เป็นผู้บริหารจัดการความรู้ที่ดี และเป็นผู้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง การจัดสถานที่หรือจัดแหล่งรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ จัดหาหนังสือดี จัดบรรยากาศดี และมีบรรณารักษ์ดีในการเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาตลอดชีวิต และนำไปสู่การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีสถานที่ และบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีหนังสือ สื่อการเรียนรู้ หลากหลายประเภทอย่าง เพียงพอ และตรงกับความต้องการ

5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้นำการวิจัยมาใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างนี้

1. การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทำวิจัย เพื่อใช้กระบวนการ วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวิจัยในเรื่องที่สนใจหรือต้องการหาความรู้หรือต้องการ แก้ไขปัญหาการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการวางแผน ฝึกการ ดำเนินงานและฝึกหาเหตุผลในการตอบปัญหา โดยผสมผสานองค์ความรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เกิด ประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

2. การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อย่างนี้ มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างนี้ด้วยการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ วางแผนแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่ คุณภาพการเรียนรู้ ด้วยการศึกษวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้ในวัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้ในวัตกรรมการนั้น ๆ และผู้สอน สามารถนำกระบวนการวิจัยมาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยการใช้นวัตกรรมที่ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนจากการวิเคราะห์ปัญหา สร้างแนวทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการตาม แนวทางที่เลือก และสรุปผลการแก้ไขปัญหานั้นเป็นการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด ฝึกการจัดการ จากการศึกษาสถานการณ์จริง และปรับปรุงยกระดับประสบการณ์มาใช้แก้ไขปัญหา

3. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มุ่งให้ผู้บริหารทำการ วิจัยและนำผลการวิจัยมาประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งจัดทำนโยบายและวางแผนบริหารจัดการ สถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่นำไปสู่คุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นแหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ เรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้อย่างนี้และการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้

การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ คือการนำระเบียบวิธีวิจัยมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งมาจากความเชื่อว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองได้” ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัด และความต้องการ จากสื่อและอุปกรณ์ที่มีอยู่ตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในครอบครัว ในสถานศึกษาและในชุมชนที่ผู้เรียนพบในชีวิตประจำวัน

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีหลายแนวคิด เช่น

1) แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) ซึ่งเน้นการสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน

2) แนวคิดการเรียนรู้ตามหลักพุทธศาสนา ซึ่งมี 3 ระดับ คือการรู้จำจากการบอกหรือสอน การรู้จักจากการคิดหาเหตุผล และการรู้แจ้งจากการสร้างความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งด้วยการค้นพบด้วยตนเอง

3) แนวคิดการสร้างความรู้ (Constructivism) เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากวิธีการต่างๆ กัน โดยอาศัยประสบการณ์เดิมจากโครงสร้างทางปัญญา และแรงจูงใจจากแนวคิดดังกล่าวที่นำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยอาศัยกระบวนการวิจัยเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ในเรื่องที่มีความซับซ้อนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด การจัดการหาเหตุผลในการแก้ปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ ครูจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการทดลองใช้แนวคิดและวิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ การทดสอบความรู้ที่ได้รับและการสรุปความรู้ เจตคติ และทักษะอันเป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีพัฒนาการทางสติปัญญา ทางอารมณ์ สังคม และทางร่างกาย ซึ่งเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ คือผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และทักษะ ซึ่งได้จากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะต้องทราบความต้องการการเรียนรู้ของตนเอง มีการลำดับความสำคัญของความต้องการก่อนหลังที่ความต้องการจะเรียนรู้อย่างไร และนำเรื่องที่มีความสำคัญลำดับแรก มากำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องวางแผนการเรียนรู้ของตนเองว่าจะเรียนเรื่องอะไร ใช้เวลาเรียนเท่าไร เรียนรู้ด้วยวิธีใด เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใด ต้องใช้สื่ออะไร และเมื่อมีปัญหาในการเรียนจะต้องปรึกษาใคร เมื่อได้รับความรู้แล้วจะนำความรู้ไปใช้อย่างไร ตลอดจนวางแผนการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางาน

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติเพื่อแสวงหาความรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกข้อความ การสรุปความ การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์วิทยากร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อบุคคลและสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น เมื่อได้ความรู้แล้วควรตรวจสอบความถูกต้องของความรู้ที่ได้ และนำความรู้ไปใช้ให้เป็นไปตามเป้าหมายของการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้และนำเสนอความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ ฯลฯ และอาจใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงและนำไปใช้ในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนประเมินกระบวนการเรียนรู้ของตนเองในระหว่างการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและการนำไปใช้พัฒนางานต่อไป

2. การวิจัยพัฒนาการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้น ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการจัดการศึกษา ที่กำหนดในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ คือผู้เรียนจะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นจะต้องบูรณาการภารกิจของการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการเรียนรู้ ดังนี้

1. ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรใช้กระบวนการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

2. ทำวิจัยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

3. นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้สอนควรนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มีการดำเนินงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. วิเคราะห์ความต้องการ/พัฒนาการเรียนรู้ 2. วางแผนการจัดการเรียนรู้ 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 . ประเมินผลการเรียนรู้ และ 5. ทำรายงานผลการเรียนรู้ กระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอนผู้สอนจะต้องนำวิธีวิจัยมาใช้ในการดำเนินงาน และในขั้นตอนที่ 3 เมื่อผู้สอนทำการประเมินระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วพบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นเล็กน้อย ผู้สอนจะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4 แล้วพบว่าไม่มีปัญหา ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องจัดทำรายงานผลการเรียนรู้ เพื่อรายงานแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบและใช้ประโยชน์ต่อไป

ในกรณีผู้สอนทำการประเมินผลการเรียนรู้ในขั้นตอนที่ 4 แล้วพบว่า มีปัญหารุนแรง หรือพบว่า มีบางเรื่องที่เป็นต้องพัฒนา แต่ไม่อาจทำได้ทันที เช่น ผู้เรียนวิชาภาษาไทยขาดทักษะการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความ ผู้สอนจะต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูล
- 3) สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา

เมื่อได้ผลการแก้ปัญหา/พัฒนาแล้ว ผู้สอนจะต้องกลับไปประเมินผลการเรียนรู้และรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และเมื่อผู้สอนได้ทำวิจัยเพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ได้แล้ว ผู้สอนจะต้องนำผลวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

3. การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในของสถานศึกษา เช่น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องระดมสรรพกำลังบุคลากรทุกฝ่ายตั้งแต่ ผู้สอน ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน มาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตามผล และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา กระบวนการต่าง ๆ ดังกล่าวถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

ในกรณีที่ประเมินผลการดำเนินงานแล้วพบว่ายังมีปัญหารุนแรงหรือพบเรื่องที่ควรได้รับการพัฒนา ผู้บริหารจะต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานดังกล่าวในระหว่างขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงาน โดยมีขั้นตอนวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัญหา/พัฒนา
2. วางแผนแก้ปัญหา/พัฒนา
3. จัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา
4. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา

เมื่อสรุปผลการแก้ปัญหา/พัฒนา เสร็จแล้วขั้นตอนต่อไปคือการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเมินในขั้นตอนที่ 4 ของการดำเนินงานบริหารอีกครั้ง ถ้าพบว่าไม่มีปัญหา จึงจัดทำรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทราบหรือเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

สรุปได้ว่า การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง การศึกษาแสวงหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านและเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้สอนจะต้องคำนึงถึงมาตรฐานการจัดการศึกษา ที่กำหนดในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ คือผู้เรียนจะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายการเรียนรู้

6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 4. จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
 5. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
 6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
- สรุปได้ว่า การพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนให้ผู้เรียนเจริญงอกงาม ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญสุด ซึ่งจะต้องจัดกระบวนการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

อภิชัย พันธเสน (2542 : 8) ได้กล่าวถึง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ว่า “การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ไห้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด”

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542 : 13) ได้กล่าวถึง พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2537 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรินำความเรื่อง “ทฤษฎีใหม่” คือรูปแบบหนึ่งของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในความหมาย “ความพออยู่พอกิน” เป็นทฤษฎีที่เกิดจากประสบการณ์ของพระองค์ ภายหลังจากได้ลงมือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาช้านาน ก่อนจะมีพระบรมราโชวาทใน ปี 2517 ในปี 2538 จนกระทั่งปี 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจพระองค์ได้ทรงขยายความในรูปธรรมในการไม่ประมาท ตนของความโลก ความเห็นแก่ได้ โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างละเอียด จึงมีพระราชดำรัสที่มีการอ้างถึงเสมอว่า “การจะเป็นเช่นนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่ พอกิน และมีเศรษฐกิจ การเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน หมายถึงความว่า อุ้มชูตัวเองให้มีพอเพียงตนเอง”

ปริญานุช พิบูลสรารุช (2549) การปฏิบัติงาน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน และลดความฟุ่มเฟือยในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง ดังในอดีต
4. ความไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ปฏิบัติในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วร้ายให้หมดสิ้นไปทั้งนี้ ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดแผ่นดิน

หลักการโดยรวมของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1) การพึ่งตนเองเป็นหลัก
 - 2) การพิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร สมเหตุสมผล
 - 3) การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น บนพื้นฐานของความสมดุล
 - 4) ความครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ
2. หลักของความพอประมาณ (พอดี) 5 ประการ
 - 1) พอดีด้านจิตใจ (เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงประโยชน์ ส่วนรวม)
 - 2) พอดีด้านสังคม (ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้จักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวและชุมชน)
 - 3) พอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รู้จักใช้อย่างฉลาดรอบคอบ เกิดความยั่งยืนสูงสุด)
 - 4) พอดีด้านเทคโนโลยี (รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและสอดคล้องต่อความต้องการ เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อสังคมและพัฒนาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน) พอดีด้านเศรษฐกิจ (เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอควรพออยู่พอกิน สมควรตามอัตภาพ และฐานะของตน)
3. หลักของความมีเหตุผล
 - 1) ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ
 - 2) ยึดถือการประกอบอาชีพด้านความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ
 - 3) ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
 - 4) ไม่หยุดนิ่งที่หนทางในชีวิตให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก

5) ปฏิบัติตนในทางที่ดี ลด เลิก สิ่งยั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตนเอง ทำลายผู้อื่น พยายามเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่ในห้องงามสมบูรณ์

4. หลักของการมีภูมิคุ้มกัน

- 1) มีความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง
- 2) มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตขยันอดทนและแบ่งปัน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 3) กล่าวถึงความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

อภิชัย พันธเสน (2550 : 1-9) กล่าวถึง ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งตัวเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เพื่อแผ้วความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งเกิดสถานการณ์ดังกล่าวได้จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศ

ธีรพงษ์ มหาวิโร (2550 : 42) กล่าวถึง ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายามนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจ ในความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความลึกซึ้งซึ่งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติ อย่างกว้างขวาง กอปรกับรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกลับมีผลในการทำลาย ความสามารถในการพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนา สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

สรุปได้ว่า ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยที่มีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท โดยมุ่งพัฒนา สังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุติธรรม ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน

2. ความหมายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2542 : 53) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของและเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้นคือความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พินทุนาการอยู่กับสิ่งใด

กรมส่งเสริมการเกษตร (2543 : 4) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัวยุติธรรม และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากร ที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสบาย และพอเพียงกับตนเอง

ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547 : 33) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจมองได้ 2 ด้าน คือ มองอย่างวัตถุนิยมและมองแบบจิตวิสัย

1. มองอย่างวัตถุนิยม มองภายนอก คือต้องมีกิน มีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอ ที่เราพูดว่าพอสมควรตามอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ

2. มองแบบจิตวิสัย ด้านจิตใจภายใน คือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็เป็นการเพียงพอทางจิต

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548 : 41-47) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่สมบูรณ์ สานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นสำคัญ ซึ่งพระองค์ทรงรับสั่งมานั้น แท้ที่จริง คือวิถีชีวิตไทย ที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคง ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ปริญญานุช พิบูลสรารุช (2549 : 15) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

1. แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆ ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบรู้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 146-147) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวหน้าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตของไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงมีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญานำไปสู่ความสุขของประชาชน

3. ความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ทิตินา แชมมณี (2543 : 25) ได้กล่าวถึงความสำคัญ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็น หลักการในการดำเนินชีวิตจากแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุข จะต้องพัฒนาให้คุณลักษณะ ดังนี้ การพึ่งตนเอง การทำงาน การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้และข้อมูล การพัฒนาคุณภาพของตนเองและคุณภาพชีวิต

สมพร เทพสิทธิ์ (2548 : 10-11) ได้กล่าวถึงความสำคัญ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางเพื่อการดำรงอยู่ในสังคม ดังนี้

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาการบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง
3. จะช่วยให้เศรษฐกิจก้าวหน้าทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรับรองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

4. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายใน และภายนอก

5. ต้องอาศัยความรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยั้งในการนำวิชาการ ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นัก ทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้เหมาะสมกับ การดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและรอบคอบ

สุภาภรณ์ อินทองคง (2549 : เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงความสำคัญ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอเพียง มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความพอประมาณ ได้แก่ ความพอดี ไม่มาก ไม่น้อย โดยเฉพาะในการอุปโภค บริโภคปัจจัยต่างๆ

2. ความมีเหตุผล ได้แก่ การคิด การพูด และการทำบนฐานของความรู้ที่มาและที่ ไปของเรื่องนั้นๆ

3. การมีระบบคุ้มกันผลกระทบ ทั้งจากภายนอกและภายใน ได้แก่ ความไม่ ประมาท ขาดสติ จะทำ จะพูดอะไรต้องระมัดระวัง ไม่ผลีผลามด่วนได้ต้องรู้เขารู้เราโดยเฉพาะผู้นำ ทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 12-15) ได้ กล่าวถึง ความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุก ระดับโดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียง ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆกันดังนี้

3.1 ความพอประมาณ ได้แก่ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดย ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล ได้แก่ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้นอย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและ การเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน รอบคอบ เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

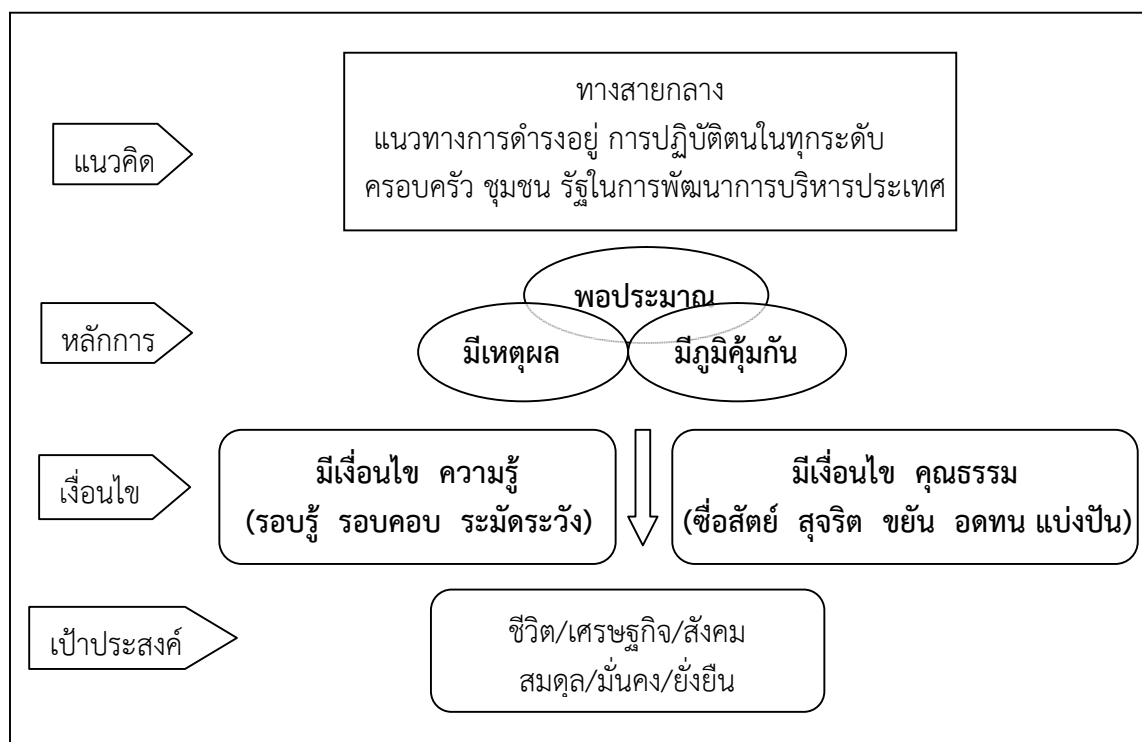
4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องสร้างเสริม ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญา ในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

5. แนวทางปฏิบัติและผลดีที่ความว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

เกษม วัฒนชัย (2555 : เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงความสำคัญ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญานี้เป็นหลักคิดและแนวปฏิบัติที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งรอบด้านและเป็นภูมิคุ้มกันเยาวชนไทยองค์ประกอบที่ครบถ้วนของความพอเพียงมี 3 อย่าง ความพอประมาณ มีเงื่อนไขว่าพอประมาณในอัตราภาพ มีเหตุผลอธิบายได้สร้างภูมิคุ้มกัน โดยถามตนเองว่ากระทบกับเงินออมหรือกระทบกับภูมิคุ้มกัน 4 ด้านหรือไม่ และหากกระทบจะก่อให้เกิดหนี้สินมากขึ้นหรือทำให้เงินออมหมดไปครึ่งหนึ่ง หากเป็นเช่น นั้นอนาคตจะทำอย่างไร ดังนั้นเราต้องวางแผนการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับอัตราภาพภายใต้ 3 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ คือ 1. หลักวิชาความรู้ ต้องใช้วิทยาการความรู้อย่างรอบคอบทั้งในขั้นตอนการวางแผนและปฏิบัติ ไม่ใช่ไสยศาสตร์โหราศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษา 2. หลักคุณธรรมโรงเรียนต้องสร้างพื้นฐานจิตใจคนในโรงเรียน ทั้งผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองให้มีคุณธรรม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต 3.หลักการดำเนินชีวิต ต้องใช้ความรอบคอบ มีความเพียร และใช้ความรู้ที่เหมาะสม สิ่งสำคัญต้องขยันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะสามารถนำชีวิตอยู่รอด

สรุปได้ว่า ความสำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุข โดยยึดหลักทางสายกลาง ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)

ภาพประกอบ 2 สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง)

จากแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ สามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้ หลัก 3 ห่วง ได้แก่ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ 1. เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) 2. เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน ความเพียร การใช้สติปัญญา ไมโลภ ไม่ตระหนี่) ดังตาราง 1

ตาราง 1 สังเคราะห์องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ชื่อนักวิชาการ										รวม (10 ท่าน)
	สุเมธ ตันติเวชกุล (2542)	กรมส่งเสริมการเกษตร(2543)	พิศนา แคมมณี (2543)	ปิยะบุตร หล่อไกรเลิศ (2547)	ศมพร เทพสิทธิ์า (2548)	จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548)	ปริญญ์ช พินิจสุวรรณ (2549)	ศุภชาติ อินทองคง (2549)	เกษม วัฒนชัย (2550)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)	
องค์ประกอบหลัก 3 ท่วง											
1. ความพอประมาณ	/	/			/	/	/	/	/	/	8
1.1 ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป	/	/			/			/	/	/	6
1.2 การพึ่งตนเอง	/	/	/								3
1.3 มีกิน มีใช้ มีปัจจัยสี่ เพียงพอสมควรตาม อัตภาพ									/		1
1.4 การประมาณตนตาม ฐานะ	/	/	/								3
2. การมีเหตุผล	/	/			/	/	/	/	/	/	8
2.1 การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล									/	/	2
2.2 การพูด การคิดบนพื้นฐานความรู้					/			/			2
2.3 การแก้ปัญหา			/								1
2.4 มีอิสรภาพ เสรีภาพ	/			/							2
2.5 รู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้อย่างมีความสุข		/									1
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว	/	/		/		/	/		/	/	7
3.1 การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ										/	1
3.2 การพัฒนาคุณภาพของตนเองและคุณภาพชีวิต		/	/								2
3.3 การมีระบบคุ้มกันผลกระทบทั้งภายในและภายนอก				/				/			2
3.4 ไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม	/										1
องค์ประกอบ 2 เจ็อนไข											
1.มีเจ็อนไขความรู้	/	/				/	/		/	/	6
1.1 ความรอบรู้ รอบด้าน รอบคอบ เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวัง					/		/	/	/	/	5
1.2 การแสวงหาความรู้ ข้อมูล			/								1

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ชื่อนักวิชาการ										
	สุเมธ ตันติเวชกุล (2542)	กรมส่งเสริมการเกษตร(2543)	พิศนา แซ่มณี (2543)	ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ (2547)	สมพร เทพสิทธิ์า (2548)	จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2548)	ปริญญา พิบูลสุวรร (2549)	สุภาภย์ อินทองคง (2549)	เกษม วัฒนชัย (2550)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550)	รวม (10 ท่าน)
2.มีเงื่อนไขคุณธรรม	/	/			/	/	/	/	/	/	8
2.1 ตระหนักถึงความซื่อสัตย์					/	/	/	/	/	/	5
2.2 ความอดทน ความเพียร					/	/	/	/	/	/	5
2.3 ใช้สติปัญญา					/		/			/	3
2.4 ไม่โลภและไม่ตระหนี่								/		/	2
2.5 การทำงาน			/								1
2.6 ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน		/									1

จากตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 1. เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) 2. เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ความเพียร การใช้สติปัญญา ไม่โลภ ไม่ตระหนี่)

แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 6-7) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554) โดยมีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับ ร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และกำหนดแผนดำเนินงานหลักไว้ 4 ประการ คือ 1. การสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมรูปแบบต่างๆ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ 2. การนำสู่การปฏิบัติ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการในสถานศึกษา 3. การประสานความร่วมมือและเชื่อมโยงเครือข่าย โดยการจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา และ 4. การติดตามประเมินผล โดยการพัฒนาดัชนีตัวชี้วัดความพอเพียงของสถาน ศึกษา การติดตามผลงานในพื้นที่ การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน การประเมินผลนักเรียน นักศึกษาและประชาชนที่รับบริการ จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550-2554)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ คือ กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป้าหมายนั้น ในระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ต่ำกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัดเป็นจำนวน 800 แห่ง และระยะที่ 3 ปี 2553-2554 และปี 2556 สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา มีดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการขับเคลื่อน
 - 1.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
 - 1.2 จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อะดับบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไปประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ
 - 1.3 จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร แนวทางการขับเคลื่อน
 - 2.1 อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.2 ฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอนและการบริหารจัดการ
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย แนวทางการขับเคลื่อน
 - 3.1 ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1:10 แห่งในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ

3.2 ให้มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริม สนับสนุน ประสานการดำเนินงาน ของเครือข่าย

3.3 จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนวทางการขับเคลื่อน

4.1 เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่าง ๆ

4.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล แนวทางการขับเคลื่อนในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการพัฒนาเครือข่ายโดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับ สถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การดำเนินงาน ในภาพรวมระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

5.2 กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือและคู่มือในการติดตามและประเมินผล

5.3 ดำเนินการติดตามประเมินผลและรายงานผล

6. ตัวชี้วัดความสำเร็จ การติดตามประเมินผลได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้คือ

6.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

6.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

6.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

6.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 1-8)

รุ่ง แก้วแดง (2546 : 14) กล่าวว่า “นิติบุคคล” หมายถึง “องค์กรหรือคณะบุคคล ซึ่งกฎหมายสมมติให้เป็นบุคคล เพื่อให้มีสิทธิหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดไว้” ดังนั้นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลจึงหมายถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถให้กระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเองภายในขอบวัตถุประสงค์มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวง ศึกษาธิการประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่กระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอาศัยอำนาจตาม มาตรา 8 ตามพระราชบัญญัติระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ออกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นกรอบขอบเขตในการปฏิบัติหน้าที่และวางหลักเกณฑ์ในการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล

การดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจ 4 ด้าน ของสถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ แนวปฏิบัติ คือ การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

ตลอดจนพัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เที่ยงตรงครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมายการศึกษาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียน มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความมีสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมจริยธรรม ความเป็นมิตรและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

2. ด้านการบริหารงบประมาณแนวปฏิบัติ คือ การดำเนินงานต้องกำหนด ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานโดยมุ่งที่ผู้เรียนเป็นหลัก บริหารจัดการงบประมาณ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ยึดหลักธรรมาภิบาลที่เน้น ความถูกต้องของระเบียบกฎหมาย ความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณ มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและรักษาทรัพยากร ธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีข้อมูลพร้อมต่อการรายงานผลการใช้งบประมาณต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ตลอดจนการประสานเครือข่ายหรือองค์กรอื่นๆ ในการให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านการบริหารงานบุคคล แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม มีความพอประมาณในการดำเนินชีวิต ไมโลภ ไม่ฟุ้งเฟ้อ และตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกให้มีการมองไปข้างหน้าและเตรียมตัวตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุและผล ฝึกการมองไปข้างหน้า และเตรียมตัวให้พร้อมกับความผันผวนของเหตุการณ์ต่างๆ อย่างรู้เท่าทัน รวมถึงการหมั่นแสวงหาความรู้เพื่อให้เกิดความรอบรู้ในศาสตร์ทั้งปวงอันเกี่ยวข้องกับชีวิต โดยเฉพาะความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดำรงอยู่อย่างเข้มแข็งและพอเพียงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีการกำหนดระเบียบ และวัฒนธรรมในองค์กรที่ส่งเสริมความมีวินัยและคุณธรรม ส่งเสริมการแสวงหาความรู้และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อที่หลากหลาย

4. ด้านการบริหารทั่วไป แนวปฏิบัติ คือ ส่งเสริมการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่เน้นความคุ้มค่า และผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักยึดหลักธรรมาภิบาล ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับสภาพสังคม พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสภาพภูมิทัศน์ของสถานศึกษาให้สะอาด ร่มรื่น อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสม พร้อมทั้งจะใช้ประโยชน์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้แหล่งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่นและของชาติ ส่งเสริมคุณธรรมภายในโรงเรียน เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติกิจกรรม มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ทศนา แคมมณี (2546 : 2-7) ได้วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีใหม่พบว่า ทฤษฎีใหม่นี้มีศักยภาพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีหลักสำคัญอยู่หลายประการ ดังนี้

1. รู้จักพึ่งพาตนเอง
2. ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีอิสรภาพ
3. มีความสามารถในการบริหารจัดการ รู้จักคิด รู้จักระบบ
4. ความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย
5. มีความสามัคคี มีการแสวงหาความร่วมมือ และให้ความร่วมมือ มีการรวมกลุ่ม และมีความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มคณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย
6. มีการศึกษาหาข้อมูล ข้อความรู้ และนำมาใช้ในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
7. รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน
8. รู้จักพัฒนาตนเองขึ้นตามลำดับ
9. สามารถนำความรู้ หลักการ แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม

จนสาร บัลลังก์ปัทมา (2550 : เว็บไซต์) กล่าวไว้ว่า แนวการจัดการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ดังนี้

1. ภาษาไทย สามารถแนวแนวปรัชญามาฝึกเขียนเรียงความ, คัดลายมือพระราชดำรัสเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. คณิตศาสตร์ ฝึกการค้าขาย ฝึกการทำบัญชีรายรับรายจ่ายต่าง ๆ บัญชีต้นทุน กำไร การออมเงิน
3. วิทยาศาสตร์ สามารถจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความพอเพียงในการใช้ทรัพยากร การสร้างสมดุลของธรรมชาติ
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การช่วยเหลือชุมชน คุณธรรม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ การสร้างจิตสำนึกในการรักษาท้องถิ่น
5. การงานอาชีพและเทคโนโลยี การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกการใช้เทคโนโลยีอย่างประหยัด การประดิษฐ์สิ่งของ ของเล่นจากเศษวัสดุ นำไปจำหน่าย
6. ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ การสร้างสรรค์งานศิลปะจากเศษวัสดุ
7. สุขศึกษาและพลศึกษา การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองด้วยการออกกำลังกาย การเล่นการละเล่นแบบไทย ๆ
8. ภาษาต่างประเทศ การเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับความพอเพียง การเขียนเรื่องการกล่าวสุนทรพจน์ (Public Speed) เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) การจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงยังสามารถจัดในลักษณะบูรณาการ หรือทำโครงการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ สอดแทรกแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้

นิภาพร ททรัพย์รอด (2553 : เว็บไซต์) ได้กล่าวว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนให้มีความสมดุลกัน ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ จำนวนเวลา จำนวนผู้เรียน จำนวนผู้สอน สถานที่เรียนฯ
2. เปิดกว้างรับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และสามารถนำความรู้ นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

3. พิจารณาจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง แล้วแก้ไขปรับปรุงในส่วนนั้น
4. ใช้สติและใช้เหตุผลในการเลือกรับสิ่งต่างๆ ไม่หลงเชื่อตามคำกล่าวอ้าง
5. ตระหนักถึงผลกระทบทั้งจากภายในและภายนอก เช่น การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อวางแผนในระยะใกล้และไกลได้เหมาะสม
6. อดทนต่อความกดดันต่างๆ มีความมั่นคงและมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ แม้ว่าจะอยู่ภายใต้ภาวะยากลำบาก โดยรู้จักปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนและสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีมิตรไมตรีและจริงใจต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ปริยานุช พิบูลสรารุช (2549 : เว็บไซต์) ได้กล่าวว่า สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์ให้ทุกช่วงชั้นเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ได้ แต่ถ้ามาตรฐานการเรียนรู้ของทุกช่วงชั้นเหมือนกันหมดก็จะมีปัญหาทางปฏิบัติ จึงต้องกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนในการเรียนการสอนของแต่ละช่วงชั้นและแต่ละชั้นปีดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นให้เด็กพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว เช่น ประถม 1 ช่วยเหลือคุณพ่อคุณแม่ล้างจานซาม เก็บขยะไปทิ้ง กวาดบ้าน จัดหนังสือไปเรียนเอง แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน กินอาหารให้หมดจาน ประถม 2 วิเคราะห์รายจ่ายของครอบครัว จะมีเป็นตารางกรอกค่าใช้จ่ายต่างๆ ของครอบครัว คุณแม่ซื้ออะไรบ้าง คุณพ่อซื้ออะไรบ้าง เด็กจะได้รู้พ่อแม่หาเงินมายากแค่ไหน เช่น ยาสีฟันหลอดละ 46 บาท จะต้องไม่เอามาบิบบเล่น จะต้องสอนให้เด็กเห็นคุณค่าของสิ่งของ ให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะได้ฝึกนิสัยประหยัด ครอบครัวมีรายได้และรายจ่ายเท่าไร เด็กจะได้ฝึกจิตสำนึกและนิสัยพอเพียง มีหลายโรงเรียนทำแล้ว ประถม 3 สอนให้รู้จักช่วยเหลือครอบครัวอย่างพอเพียงและรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือผู้อื่นมีส่วนร่วมสร้างครอบครัวพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียน และชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่างๆ ในโรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

ช่วงชั้นที่ 3 ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงกับชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่างๆ และในมิติต่างๆ ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง เห็นคุณค่าของการใช้หลักพอเพียงในการจัดการชุมชน และในที่สุดแล้วสามารถนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน จนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่ความพอเพียงได้ในที่สุด

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมคนให้เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ต้องเริ่มเข้าใจความพอเพียงระดับประเทศ และการพัฒนาประเทศภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ เช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ หรือการศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมสภาพปัญหา ด้านสังคมเป็นอย่างไรแตกแยกหรือสามัคคี เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เข้าไปในหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา พัฒนาเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เที่ยงตรงครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และเหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการแนะแนวการศึกษาต่อให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและกำหนดเป้าหมายการศึกษาได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตน เพื่อปลูกฝังค่านิยมให้ผู้เรียน มีความพอประมาณ รู้จักประมาณตน มีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นสติปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร

ประวัติสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ตั้งอยู่ที่ 17 ถนน วิจิตรสุการ ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร 4900 ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 ได้แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดมุกดาหาร จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารจนถึงปัจจุบัน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารในปีการศึกษา 2557 มีข้าราชการครู จำนวน 2,525 คน ผู้บริหารจำนวน 246 คน รวมทั้งสิ้น 2,771 คน

การบริหารงานภายในสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ได้บริหารจัดการภายในโดยแบ่งกลุ่มงานเป็น 8 กลุ่มงาน คือ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารการเงินและทรัพย์สิน 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มนโยบายและแผน 5) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา 6) กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน 7) หน่วยตรวจสอบภายใน 8) กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2557 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร) ปัจจุบัน (2558) สำนักงานเขตฯ นายเพิ่มพูน พงษ์พวงเพชร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร และมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอดงหลวง อำเภอคำชะอี อำเภอดอนตาล อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอนิคมน้ำอ้อม และ อำเภอหนองสูง โดยมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 246 แห่ง จำแนก เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 150 แห่ง ขนาดกลางจำนวน 88 แห่ง และขนาดใหญ่จำนวน 8 แห่ง

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานระดับชาติ สามารถอยู่ร่วมกับประชาคมในประเทศอาเซียน

พันธกิจ

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับประเทศ

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีศักยภาพในการแข่งขันระดับประเทศและพร้อมเข้าสู่สากล
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง เสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารและสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็ง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดแนวทางการกระจายอำนาจ หลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้เรียนตามศักยภาพของตนเอง
4. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและบุคลากรมีจิตบริการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. 2557)

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร จากการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 สรุปดังนี้

1. ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ได้กำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเตรียมความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาหลักเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 3 เพิ่มศักยภาพนักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปศาสตร์ เป็นต้น โดยจัดทำโครงการ

รองรับ กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งได้ดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ยังไม่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย คือ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ

2. ด้านโอกาสทางการศึกษา

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแม้ว่าจะเปิดโอกาสให้สามารถจัดการศึกษาได้หลากหลายรูปแบบทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมถึงมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคม หรือภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานดังกล่าวพบว่าไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ประชากรวัยเรียน ผู้ด้อยโอกาสบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงการรับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร ยากจน ถูกทอดทิ้ง มีชนกลุ่มน้อย และเด็กออกกลางคัน เด็กตกหล่น และยังพบว่ามึนนักเรียนที่ไม่เรียนต่อในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านการบริหารจัดการ

การกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาการสร้างความเข้มแข็งต่อองค์คณะบุคคลทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตลอดจนความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นกลไกนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย, อ่างใน รายงานแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ , 2558.)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

ธีระพันธ์ หันทอง (2557 : 5-136) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการเรียนบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมของโรงเรียนข้าวิทยาาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน และ 3) พัฒนาการบริหารพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมในระดับปานกลาง 2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และงานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การพัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และพัฒนากิจกรรมห้องสมุด 3. การพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และงานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การ

พัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้อยู่ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และพัฒนากิจกรรมห้องสมุด มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

พิสิฐ รักรวม (2556 : 77-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของโรงเรียน กันทรลักษณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา และ 2) เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1.1 ด้านวิชาการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1.2 ด้านบริหารทรัพยากร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 1.3 ด้านพัฒนาการเรียนนักเรียน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง 1.4 ด้านแผนงานและความร่วมมือ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2. การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2.1 ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2.2 ด้านความมีเหตุผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2.4 ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2.5 ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ณรงค์ ชูศรีชัย (2556 : 4-11) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของร่างองค์ประกอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุพรรณบุรี มี 2 องค์ประกอบคือ 1) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) คุณลักษณะของผู้บริหารที่บริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลการประเมินรูปแบบพบว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

ดลนภา ท่วมยัง (2556 : 4-17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน

การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 4) เพื่อประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า 1. มีการดำเนินการของการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดแข็งคือ มีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน มีจุดอ่อน คือขาดการนำ ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนา งาน 2. การสร้างและตรวจสอบร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏว่ามี 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 37 ตัวชี้วัด และคู่มือ 1 เล่ม 3. การทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กปกติตามลักษณะ/สภาพการปฏิบัติ 4. การประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

พรทิพย์ บรรเทา (2556 : 5-9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู) วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 2) เพื่อศึกษาวิธีการและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 3) เพื่อเสนอรูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามสภาพ เป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modify}) แบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าสถิติพื้นฐานร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงบประมาณ 2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารวิชาการ 3. รูปแบบของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย การบริหารงาน 4 กลุ่มในสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารกลุ่มงานทั่วไป กลุ่มงานบุคคล กลุ่มงานบริหารงบประมาณ และการ

บริหารกลุ่มงานวิชาการ โดยสอดคล้องกับความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีเงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม

ภัทรานิษฐ์ รุ่งโรจน์ธนะชัย (2556 : 6-10) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 วัดดูประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาในการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สถิติ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน 3. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์ (2555 : 6-10) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัดดูประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อสังเคราะห์บทเรียนของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ 2. เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการสังเคราะห์บทเรียนการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จและสามารถเป็นแบบอย่างได้พบว่า 1.1 งานบริหารวิชาการ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชนอันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง 1.2 งานบริหารงบประมาณ มีการจัดทำและเสนอของบประมาณตามความเหมาะสมและความต้องการที่แท้จริง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษา 1.3 งานบริหารงานบุคคล มีการวางแผนอัตรากำลังตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยมีการวิเคราะห์ภารกิจและประเมินสภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษา และมีการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเองตามความต้องการและความจำเป็น 1.4 งานบริหารทั่วไป มีการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด คัดลอกเงินมีการบำรุงดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแลรักษา

กาญจณี มุลินี (2555 : 4-7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 26 วัดอุปประสงค์การวิจัย 1. เพื่อสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร จัดการศึกษา 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และ 3. ศึกษาข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 เครื่องมือการวิจัย ใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะคำตอบเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ 1.หาคุณภาพของแบบสอบถามใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอปก บาค 2.ทดสอบสมมติฐาน ใช้การทดสอบ t-test และ F-test และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2.เปรียบเทียบสภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนของโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 3. เปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัด จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน 4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อเสนอแนะแนวทาง การบริหารสู่ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีกิจกรรม/โครงการเด่น (Best Practice) ของโรงเรียนที่ชัดเจน 2) ควรจัดให้มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) ควรนำนักเรียนเข้าศึกษาพื้นที่ตัวอย่างในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง 4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมครอบครัวตัวอย่างการดำรงชีวิตตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และ 5) ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่องนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน

ศรีพร แก้วโขง (2554 : 7-64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษาลำพูน เขต 2 วัดอุปประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำ พูน เขต 2 2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพของผู้ตอบแบบ สอบถามวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริการจัดการสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้าน การบริหารทั่วไป ด้าน การบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารวิชาการ

รณชัย ทิพย์อุทัย (2554 : 5-94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 วัตถุประสงค์ การวิจัย เพื่อทราบ 1) การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสถานศึกษา และ 2) แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พบว่า ควรกำหนดนโยบายหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยมีศึกษานิเทศก์คอยให้คำปรึกษา ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา ควรมีการวางแผนงาน ดำเนินการ นิเทศติดตาม สรุป รายงาน และประเมินผลในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จริงจัง และต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม และภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 เรื่องสู่การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554 : 4-80) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันต่อการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ต่อการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและใช้ t-test และ One-way ANOVA ในการเปรียบเทียบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.3 ดำรงตำแหน่งผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่มากที่สุดร้อยละ 46.5 สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.5 สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปีขึ้นไป 2. ระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก 3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกัมีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ พบว่า ทั้งการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก และระหว่างโรงเรียนขนาดกลาง

กับโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 4. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่า 5 ปี และโรงเรียนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ปี ขึ้นไป มีการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

กำธร ทาเวียง (2553 : 8-91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบ 1. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 2. แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมมีการขับเคลื่อนอยู่ในระดับมาก และ แนวทางการการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 คือ (1) จัดให้มีหน่วยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น (2) สนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (3) พัฒนาการจัดกาและใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) พัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สุรต ยิ่งสกุล (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพรหมราชูร์รังสรรค์ สำนักงานเขตบางบอน สังกัด กรุงเทพมหานคร 2 วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน และ 2) ศึกษาแนวทางการการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารวิชาการใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการอนุรักษ์ และเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยโรงเรียนเน้นให้ครูได้มีจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถ่ายทอด ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนค่านิยมพื้นฐานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม 2) ด้านการบริหารงบประมาณ มีการวางแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับ การจัดสรรมาอย่างฉลาด รอบคอบ คุ่มค่า มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการประสานกับเครือข่ายหรือองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อขอรับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการให้ความรู้ ประชุม อบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง คณะครูมีการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงานโดยการจัดการเชิงกลยุทธ์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล รอบคอบ มีการประสานงาน

กับเครือข่ายหรือองค์กรต่างๆ โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีความตระหนักในการเป็นเจ้าของ ร่วมกัน ข้อเสนอแนะคือให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย

ตรีศูล พงษ์พันธุ์ (2552) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเปรียบเทียบการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามขนาดสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ตามหลักความมีเหตุผล และตามหลักการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักพอประมาณไม่แตกต่างกัน

รุ่งทิพา สันติผลธรรม (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบ 1.สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของสถานศึกษาเอกชน 2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของสถานศึกษาเอกชน เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของสถานศึกษาเอกชน และแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของสถานศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปมีปัญหาอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาเอกชน อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขอบข่าย การบริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้าน คือ 1) แนวทาง การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การสร้างความตระหนัก ให้แก่ครู เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู จัดการเรียนการสอนโดยสอดแทรกเนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียง จัดประกวดสื่อการเรียนการสอน นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) แนวทางการบริหารงานงบประมาณคือ จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อดำเนินการจัดสรรงบประมาณจากผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ส่วนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ตระหนักรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้าใจ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

กานต์ชนิด ต๊ะนัย (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การปฏิบัติในโรงเรียนบ้านเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1.ศึกษาการน้อมนำแนวทางคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 2. ทราบแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ประถมศึกษา และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนบ้านเทิดไทย นั้นในด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน และการแก้ไขปรับปรุง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรมีการ ปลุกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นกับนักเรียนให้มาก คณะครูและบุคลากรใน สถานศึกษาควรได้รับการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้ครูได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงด้วย

สัญญา จารุจินดา (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการในการน้อม นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อทราบ 1. การบริหารจัดการในการน้อมนำแนวทางคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา 2. แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา และแบบสัมภาษณ์ แนว ทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของ โรงเรียนประถม ศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้าน บริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนแนวทางการพัฒนาครูนั้น ในด้านบริหารวิชาการควรมีการจัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ พอเพียง ด้านบริหารงบประมาณควรส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคลควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนเพื่อให้ครู มีความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้งการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่วนด้านบริหาร ทั่วไป ควรส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะให้ ทุกภาค ส่วนนั้นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สรสิทธิ์ พรธวงค์ (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 วัตถุประสงค์ การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม 2) วิเคราะห์กระบวนการบริหาร จัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การ บริหารจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม

โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคลากร และกลุ่มบริหารงานบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2. ผลการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม ในภารกิจ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป พบว่า ผู้บริหารใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม และนำกระบวนการ PDCA ของ Deming และหลัก 4 ร (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา และร่วมตรวจสอบ) 3 T (Teaming, Thinking, Training) โดยมีการวางแผนงาน การปฏิบัติติดตาม ตรวจสอบ/แก้ไขภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) กล่าวคือ ด้านหลักยุทธศาสตร์ การเรียนการสอน ดำเนินการโดยบูรณาการความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุก ช่วงชั้น และสถานศึกษามีการจัดสรรงบประมาณอย่างประหยัด คุ่มค่า พอประมาณและโปร่งใส โดยผู้มีส่วนได้เสียร่วมวางแผนและจัดสรร มีการนิเทศ และรายงานการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผู้บริหารมีการพัฒนาทีมงาน พัฒนาบุคลากรโดยสร้างความตระหนัก และส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Lamberton (2009 : 53-68) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความพอเพียงอย่างยั่งยืน: ความตรงกันภายในของรูปแบบความยั่งยืน พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ซึ่งเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมสำหรับมนุษยชาติ การนำแนวคิดทั้งระดับภาครัฐและเอกชนได้แสดงให้เห็นถึงความยุ่งยากที่เกี่ยวข้องในบางส่วนที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างมิติทางนิเวศวิทยา สังคมและเศรษฐกิจ ที่รวมกันอยู่ภายในการแปลความหมายร่วมกันของการพัฒนาอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้เป็นการพรรณนาถึงรูปแบบของความยั่งยืนที่มีความชัดเจนและมีแนวทางเพื่อการทำการตัดสินใจ เป็นการแทนที่รูปแบบมุมมองเศรษฐกิจใหม่ของแนวทางตะวันตก ซึ่งภายในการแปลความหมายส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่อ้างถึงความพอเพียงอย่างยั่งยืน ได้ถูกนำไปกำหนดอุปสรรคต่อความสำเร็จในวัตถุประสงค์ทางสังคมและนิเวศวิทยา ที่จะถูกนำไปสู่การแปลความหมายร่วมกันของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Young P. Hong (2009 : 357-376) เซอร์ริฟ (Sheriff) และ เนเกอร์ (Naeger) ได้ศึกษาเรื่องประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง ปรัชญาไทยในมุมมองที่กว้างขึ้น พบว่า ความพอเพียงในตนเองเป็นข้อสรุปของความไม่แน่ใจ เป็นความสงสัยลังเลของรัฐสวัสดิการอย่างอเมริกา ความพอเพียงในตนเองได้รับการยอมรับทั่วไปในวงจรรยาบรรณสวัสดิการทางสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นอิสระและเสถียรภาพทางการเงิน แต่อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นความหมายที่ตกลงกันในทางปฏิบัติโดยผู้จัดทำนโยบาย นักวิจัย หรือผู้ให้บริการ และความหมายที่ใช้อยู่โดยไม่มี การกำหนดความหมายหรือข้อนิยามร่วมกัน ในความเห็นนี้ วัตถุประสงค์ของการศึกษา ครั้งนี้เป็นให้ถึงเนื้อหาที่มีการกำหนดจากบนลงล่างของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นเป้าหมายนโยบายสังคมที่ตรงกับแผนการฝึกอบรมอาชีพที่ตรงกับแนวทางของแผนงานฝึกอาชีพให้กับผู้รับบริการที่เข้าใจความหมายของเศรษฐกิจ การใช้ทฤษฎีแนวคิดพื้นฐานในการศึกษาการกำหนดนิยาม ความหมายของความพอเพียงของตนเองจากล่างไปสู่บนที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มของกลุ่มผู้มีส่วนได้ด่ำ การประชุมกลุ่มได้รับการถ่ายทอดเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาจากการนิยามความหมายของความพอเพียงในตนเองที่กำหนดจากกลุ่ม

ผู้รับบริการ ข้อค้นพบจากการศึกษาได้เสนอแนะว่าความพอเพียงในตนเองเป็นกระบวนการของการพัฒนาทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็งและเรียนรู้เป้าหมายเป็นการสร้างความก้าว หน้าไปสู่ความเป็นจริงของผลลัพธ์ทางการเงิน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนที่แทรกเข้ามาเพื่อใช้เป็นฐานในการมอบอำนาจให้กับผู้รับบริการและการพัฒนากำลังแรงงานของชุมชน

Peter Calkins (2009) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง: ช่วงระยะ เวลาที่หลากหลายและดีที่สุดเพื่อนักวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในปัจจุบันการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่ เศรษฐกิจ และสังคมเป็นความต้องการของเหล่านักวางแผนทางสังคมเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป็นแผน 5 ปี เพื่อการควบคุมปัญหาให้ดีที่สุด การวิเคราะห์รูปแบบความรับผิดชอบทางสังคมมีรูปแบบที่ถูกจำกัดที่จะวิเคราะห์ให้ได้หลากหลาย ด้วยวิธีการลองผิดลองถูก และสังคมได้ถูกละเลยจากการควบคุม นำไปสู่ความล้มเหลวในทางปฏิบัติ มีการคดโกงที่นำไปสู่ความเสี่ยงในกิจกรรมที่หลากหลายทางการค้า การปกครอง การลงทุน การบริโภค การขายและการผลิต รูปแบบโปรแกรม MOTAD เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อการวิเคราะห์การตัดสินใจที่ซับซ้อน แต่โปรแกรมเหล่านี้ไม่ได้นำไปปรับใช้กับรูปแบบความรับผิดชอบทางสังคมในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมเหมือนเช่นที่มีอยู่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทยการวิจัยนี้เป็นการศึกษาสิ่งที่ดีที่สุดโปรแกรม ป้องกัน และควบคุมความเสี่ยง และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้เป็นกรณีศึกษาของตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนนำไปสู่การตัดสินใจในระดับท้องถิ่น และเหล่านักวางแผนจากผู้ที่มีมุมมองในด้านที่ดี โดยการสร้างแผนระยะ 5 ปี เพื่อการป้องกันสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้

Spurlock (2002 : 88-A) ได้ทำการวิจัย เรื่องกระบวนการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจในทางสังคม ของนักเรียนและวิธีการสอนของครูที่มีทวิพต่อการจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คำว่ารับรู้ทางความรู้ความเข้าใจทางสังคมของนักเรียนได้นิยามว่า เป็นความรู้สึกรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถ และความเป็นอิสระและความผูกพันในโรงเรียนวิธีสอนของครูนิยามว่า ครูใช้วิธีที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการกำหนดตนเองเดซีและไรอัน ได้รับการพัฒนารูปแบบในการปฏิบัติทดสอบ พบว่ารูปแบบการปฏิบัติทดสอบแสดงให้เห็นกระบวนการโดยมีลักษณะภูมิหลังของนักเรียน บริบทโรงเรียนและตัวแปรทางจิตวิทยา ซึ่งสามารถส่งอิทธิพลต่อการจูงใจให้ทำทุจริตในการทดสอบและปฏิบัติในการสอบ

Brow (2002 : 82-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปรับปรุงการสอนของครู การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับอิทธิพลการวิจัยปฏิบัติการบนความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอนและผลกระทบจากแนวคิดนี้ในการปฏิบัติการสอน 4 ด้าน คือ บทบาทของครู ความรู้เกี่ยวกับการสอนของครู การปฏิบัติการสอน และการสะท้อนผล ข้อมูลการวิจัย เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และการรวบรวมผลงานครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่เข้าใจในการเปลี่ยนแปลงใน 4 ด้าน ที่ศึกษาในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการที่มีโครงสร้างทางระเบียบวิธีการสำหรับการนำไปใช้และการวิเคราะห์กระบวนการสอนและการเรียนรู้โครงสร้างที่ชัดเจน ทำให้ครูโดยตลอดการเก็บรวบรวมอย่างรอบคอบและเป็นระบบการวิเคราะห์ข้อมูลและการสะท้อนผล

Stahel (2001 : 583-589) ได้ทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์พอเพียงเพื่อความยั่งยืน สิ่งจูงใจในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตกลยุทธ์ทางธุรกิจได้มุ่งเป้าไปที่การเพิ่มของประสิทธิภาพ และต่อมาเป็นประสิทธิภาพของทรัพยากรของกระบวนการผลิต เรื่องดังกล่าวนี้

นำไปสู่การแข่งขันที่สูงมากของอุตสาหกรรม และการลดลงของทรัพยากรที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้า แต่อย่างไรก็ตามกลยุทธ์เหล่านี้ได้เกิดความผิดพลาดนำไปสู่การหยุดของการเพิ่มการบริโภคทรัพยากรทั้งหมด ที่ถูกวัดโดยน้ำหนักของการบริโภคทรัพยากรต่อทุนต่อปีในระดับชาติ และจำนวนของการสิ้นเปลืองทั้งหมดการศึกษานี้เป็นการพูดถึงกลยุทธ์ใหม่ในการสร้างความร่วมมือที่มุ่งเป้าไปที่ความต้องการที่พอเพียงถ้าเราต้องการความสำเร็จที่ยั่งยืนและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ในภาครัฐนโยบายทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่เป็นความต้องการ เหมือนกับนโยบายการจัดการเพื่อสาธารณะใหม่

Narver (1995 ; อ้างอิงมาจาก ฌ็อง-ฌัก เซจรันท์, 2456) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การรับรู้บทบาทในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในรัฐดาโกตาเหนือ สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าควรใช้เวลาส่วนใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนและยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ควรปฏิบัติหน้าที่ให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่แล้วและถือเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

Carney (1995 : 770-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะสำคัญที่มีผลการเปลี่ยนแปลงการบริหารการสอนระดับประถมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐเคนตักกี ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่ทำให้เปลี่ยนแปลง ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำแบบประสานงาน รองลงไป ได้แก่การฝึกอบรม ความกล้าเสี่ยงการทำงาน เป็นทีม และการประสานงาน การสื่อสารและสารสนเทศ และการประเมินผลการปรับปรุงส่วน คุณลักษณะที่มีอิทธิพลน้อยกว่า แต่ยังมีความสำคัญในการกระตุ้นให้โรงเรียนสามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ วิสัยทัศน์ ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน เวลาที่ใช้ในการวางแผน และการรับรู้และการแก้ไขอุปสรรค

Smith (1994 : Abstract) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพรรณนาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีประสิทธิผลของครูใหญ่สถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของครูใหญ่ที่ทำงานเกิดประสิทธิผลนั้น เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ 1) สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารระดับสูงกว่าคณะกรรมการ การ 2) วางแผนและร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับคณะครูในสถานศึกษา 3) สร้างความเข้าใจในการติดต่อที่ระหว่างบ้านกับสถานศึกษา 4) กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาทั้งด้าน อาชีพและด้านส่วนตัว 5) ทำให้มีความมั่นคง และเชื่อมั่นในตนเองสูง ในบรรยากาศของสถานศึกษา 6) อุปการะครู 7) ร่วมมือในกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลและให้ความถูกต้องและยุติธรรมเท่าที่ทำได้ 8) พัฒนาคณะกรรมการในสถานศึกษา 9) สามัคคีร่วมมือกับครูส่งเสริม สถานศึกษาของตน 10) ทำงานตามโครงการพัฒนาต่างๆของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 11) ทำงานอย่างมีสัมพันธภาพอันดียิ่งกับชุมชน และ 12) เป็นผู้นำวิชาการ

Mc Cathy (1993 : 703) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชา และครู ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้อง กับผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่อง การสังเกตการณ์สอน การวัดผลและประเมินผลการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารวิชาการ ความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสมควรจะมีบทบาทความรับผิดชอบ และการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งจากงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน ทุกโรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้ตามบริบทของโรงเรียน โดยมีแนวทาง คือ จัดให้มีหน่วยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น สนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน พัฒนาการจัดการและการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรมีการปลูกฝังค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดกับนักเรียนให้มาก คณะครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรได้รับการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ดี มีชีวิตที่พอเพียงและยั่งยืน โดยยึดหลักการพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้ความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียน ผู้ปกครอง บุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ตระหนักรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้าใจ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร การวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย โดยกำหนดเป็น 3 ระยะ ดังนี้

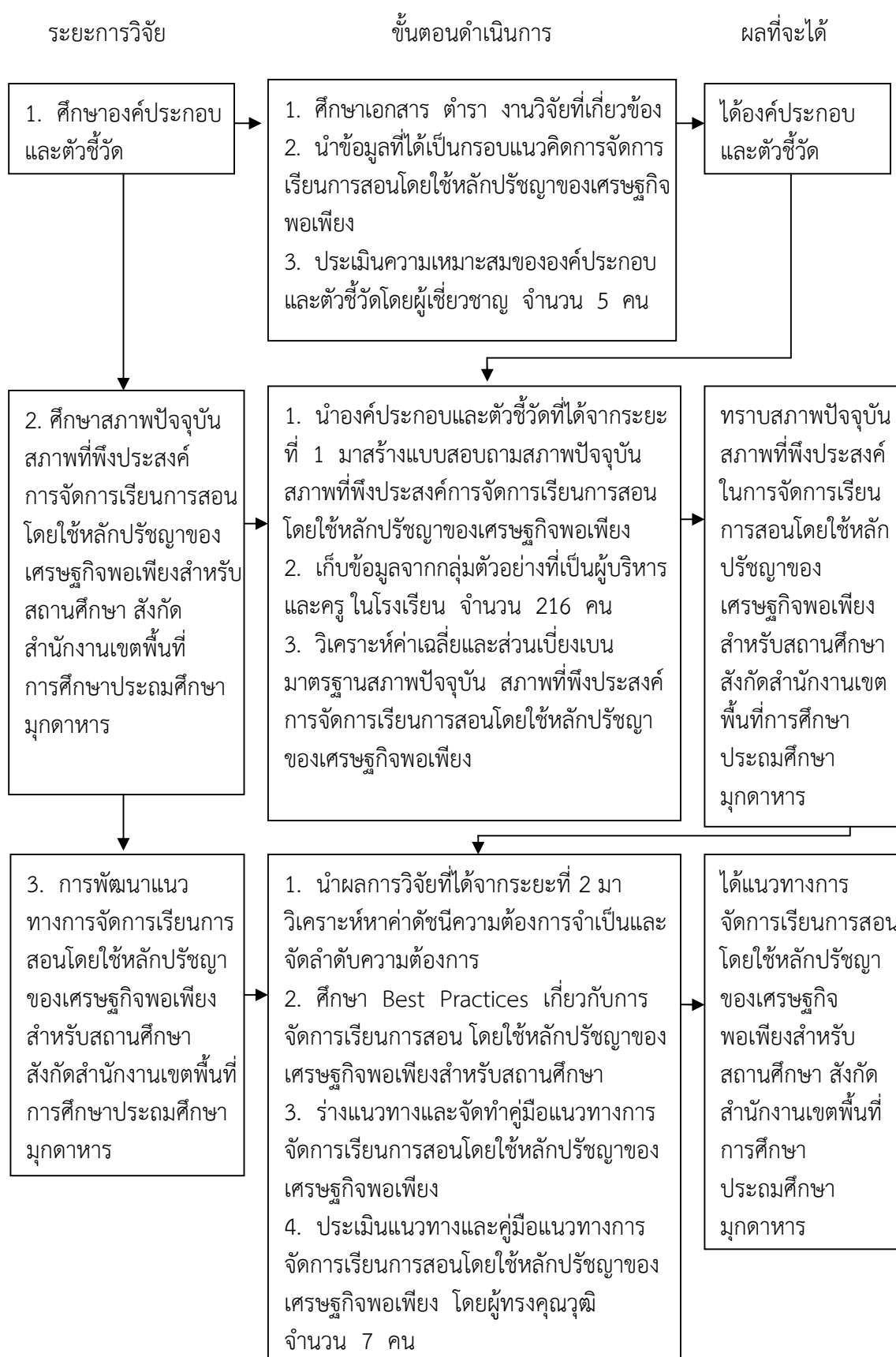
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่ได้ แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่ได้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนการสอน และศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 การสังเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยนำผลจากการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจาก แหล่งข้อมูล ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสังเคราะห์เนื้อหา

1.3 นำผลการสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาร่างตารางและตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1.4.1 จบการศึกษาทางด้านการศึกษาและประเมินผล การหลักสูตรและการสอน ด้านการวิจัยทางการศึกษา หรือด้านการบริหารการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นไป

1.4.2 มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

1.4.3 เป็นครุวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1) รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาท เนืองเฉลิม วุฒิการศึกษา : การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) อาจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3) นายจิตติพงษ์ มัธยม วุฒิการศึกษา : ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการพิเศษโรงเรียนบ้านนาทาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เป็นเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4) นายเกียรติศักดิ์ สีแสง วุฒิการศึกษา : ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการ

ผู้เชี่ยวชาญโรงเรียนบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5) นางสาวศศิรินทร์ บุทธิจักร วุฒิการศึกษา : ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาหว้าประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนข้อเสนอแนะ และประเด็นการปรับปรุงองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

2.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

2.2.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำ แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

2.2.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 คนตรวจพิจารณา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

3.2 ดำเนินการติดต่อนัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

4 การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยดังนี้

4.1 ตรวจสอบให้คะแนนการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำองค์ประกอบจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 1 มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.2 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหารไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 246 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 492 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนตามขนาดโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 216 คน ดังรายละเอียดตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และขนาดของสถานศึกษา

ขนาด สถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอนหรือ ครูผู้รับผิดชอบปรัชญา		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	150	66	150	66	300	132
กลาง	88	39	88	39	176	78
ใหญ่	8	3	8	3	16	6
รวม	246	108	246	108	492	216

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยได้ตารางสังเคราะห์ในตอนที่ 1 ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Best and Kahn. 1993 : 246-250) เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ กำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยอาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535 : 23-24)

สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ (Open ended) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

การสร้างและการหาคคุณภาพเครื่องมือ

1. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิด ขอบเขตของการวิจัย ภายใต้ตารางผลการสังเคราะห์
2. เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและการครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด
3. นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha-Coefficient) และการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 130)
4. นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) มีค่าเท่ากับ 0.53

5. นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha-Coefficient) มีค่าเชื่อมั่น 0.97

6. ปรับปรุงแก้ไขทั้งฉบับสอบถามครั้งสุดท้ายภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์

4.2 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะศึกษาศาสตร์ ผ่านทางภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหาร เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

4.4 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการและครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

5. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูพาน จังหวัดสกลนคร ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) คือ

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสรุปวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อเป็นข้อมูลสรุปการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูพาน จังหวัดสกลนครใช้สถิติ ดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

6.1.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 130)

6.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 117)

6.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์

ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

1. ขั้นตอนดำเนินการ

1.1 นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการ โดยใช้สูตร $PNI_{Modified}$ ของ นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช. 2550 : 279) $PNI_{Modified} = (I-D)/D$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง

1.2 ศึกษา Best Practices สถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือสถานศึกษาพอเพียง หรือเป็น โรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยม ด้านการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 โรงเรียน ด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาเอกสารของสถานศึกษานั้นๆ แบ่งตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง

สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง

สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 แห่ง

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหาร ครูสอนหรือครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนแบ่งตามขนาดโรงเรียน จำนวน 6 คน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 ท่าน โรงเรียนขนาดกลาง 2 ท่าน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 2 ท่าน รวมทั้งหมดจำนวน 6 ท่าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสังเกต เป็นการสังเกตแบบมีโครงสร้าง คือมีการกำหนดเป้าหมายการสังเกตให้ชัดเจน มีการสร้างแบบบันทึกการสังเกต ประมวลผลและสรุปผลการสังเกต

3.2 แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จ

3.3 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่พัฒนาขึ้นตามแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยใช้ข้อที่เป็นความต้องการจำเป็นมากที่สุดในแต่ละด้าน/ข้อที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มาใช้เป็นข้อสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2554 : 90-93) เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้กรอบแนวคิด

2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องและครอบคลุมแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามกรอบที่กำหนด และนำร่างแบบสัมภาษณ์การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

5 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์

4.2 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงบัณฑิตวิทยาลัย ผ่านทางภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหาร เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

4.4 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน จำนวน 6 ฉบับ

5. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร โดยการนำข้อมูลที่ได้การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น PNI_{Modified} (Modified Priority Needs Index) และสรุปโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร

1. นำผลจากการศึกษาที่ได้จากระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และผลการสัมภาษณ์จากขั้นตอนที่ 1 ของระยะที่ 3 ยกร่างการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ให้ผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และจัดทำคู่มือการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.1. จบการศึกษาทางด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา หรือด้านหลักสูตรและการสอน ระดับบัณฑิตศึกษาขึ้นไป

2.2. มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.3. เป็นครูผู้สอนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ดังรายชื่อต่อไปนี้

2.3.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาท เนืองเฉลิม วุฒิการศึกษา : การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3.2 อาจารย์ ดร. ธัชชัย จิตรนนท์ วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3.3 นายจิตติพงษ์ มัธยม วุฒิการศึกษา : ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการพิเศษโรงเรียนบ้านนาทาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มุกดาหาร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2.3.4 นายเกียรติศักดิ์ สีแสง วุฒิการศึกษา : ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.5 นายยุทธชัย ไชยคำภา วุฒิการศึกษา : ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านเชียงยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

2.3.6 นางสาวพรพิรุณ ตั้งชัยภูมิ วุฒิการศึกษา : ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษา

2.3.7 นางสาวศศินันท์ บุทธิจักร วุฒิการศึกษา : ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต (ค.ม) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาหว้าประชาสรร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3. ตรวจสอบแบบประเมิน(ร่าง)แนวทางการพัฒนาและคู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

3.1 แบบประเมิน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ลักษณะที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
I	แทน	สภาพที่พึงประสงค์ (Important)
D	แทน	สภาพปัจจุบัน (Degree of success)
PNI _{Modified}	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็นที่ปรับปรุง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาชุมพร

1.1 ผลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. การจัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ 4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการและจากกาการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และ 1. เงื่อนไขความรู้ (รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง) 2. เงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน ความเพียร การใช้สติปัญญา ไม่โลภ ไม่ตระหนี่) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.1 กำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
1.5 การบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในแต่ละกิจกรรม
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้
1.7 การวัดและประเมินผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการปฏิบัติจริง
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2.1 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	
2.3	ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2.4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ
2.5	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน
2.6	กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	
3.1	มีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3.2	การดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย
3.3	การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น
3.4	สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย
3.5	สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา
3.6	สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้	
4.1	มีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4.2	การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย
4.3	ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4.4	กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้
5. การวิจัยและพัฒนารับการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	
5.1	มีนโยบายการวิจัยและพัฒนารับการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5.2	มีการวิจัยและพัฒนารับการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
5.3	การวิจัยและการพัฒนารับการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกช่วงชั้น
5.4	การวิจัยและพัฒนารับการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
6.1 มีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
6.2 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
6.3 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย
6.4 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ และ 33 ตัวชี้วัด ได้แก่

1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 7 ตัวชี้วัด
2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ตัวชี้วัด
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ตัวชี้วัด
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญา มี 4 ตัวชี้วัดของเศรษฐกิจพอเพียง
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ตัวชี้วัด
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ตัวชี้วัด

1.2 ผลจากการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	ค่าระดับ
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.74	0.51	มากที่สุด
1.1 กำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.89	มาก
1.5 การบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในแต่ละกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	4.80	0.45	มากที่สุด
1.7 การวัดและประเมินผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการปฏิบัติจริง	4.60	0.89	มากที่สุด
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.70	0.46	มากที่สุด
2.1 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.40	0.89	มาก
2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	0.55	มาก
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่าน การเรียนรู้แบบโครงงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	4.77	0.33	มากที่สุด
3.1 มีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 การดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย	4.60	0.89	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	ค่าระดับ
3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.55	0.55	มากที่สุด
4.1 มีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	4.40	0.55	มาก
4.3 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การวิจัยและพัฒนากการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.64	0.64	มากที่สุด
5.1 มีนโยบายการวิจัยและพัฒนากการเรียนการสอน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5.2 มีการวิจัยและพัฒนากการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3 การวิจัยและการพัฒนากการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงครบทุกช่วงชั้น	4.40	0.89	มาก
5.4 การวิจัยและพัฒนากการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.60	0.89	มากที่สุด
5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการ วิจัยและพัฒนากการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ	4.16	1.32	มาก
6.1 มีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้	4.40	1.34	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
6.2 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.00	1.22	มาก
6.3 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	4.20	1.30	มาก
6.4 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	4.20	1.30	มาก
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.00	1.41	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.61	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ระดับเหมาะสมมากและมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.77$) การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.74$) การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.70$) การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$) และการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ไปทดลองกับผู้บริหารและครู ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) จำนวน 30 คน ซึ่งค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) ของสภาพปัจจุบันตั้งแต่ 0.53 ถึง 0.82 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพที่พึงประสงค์ตั้งแต่ 0.55 ถึง 0.82 ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงในตาราง 5 ถึงตาราง 12

ตาราง 5 ค่าความถี่ และร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหาร	108	50
1.2 ครูผู้สอน	108	50
รวม	216	100
2. ขนาดโรงเรียน		
2.1 ขนาดเล็ก	150	60.98
2.2 ขนาดกลาง	88	35.77
2.3 ขนาดใหญ่	8	3.25
รวม	246	100

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพผู้บริหารและครูผู้สอน เท่ากัน (ร้อยละ 50) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก (ร้อยละ 60.98) รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 35.77) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 3.25) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงโดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบการเรียนจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.47	0.42	ปานกลาง	4.55	0.46	มากที่สุด
2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.54	ปานกลาง	4.53	0.52	มากที่สุด
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	3.58	0.51	มากที่สุด	4.59	0.40	มากที่สุด
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.46	0.61	ปานกลาง	4.45	0.41	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

องค์ประกอบการเรียนจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	3.31	0.68	ปาน กลาง	4.27	0.45	มาก
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ	3.38	0.69	ปาน กลาง	4.35	0.51	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.45	0.58	ปาน กลาง	4.45	0.58	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงเขตการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.58$) การเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$) การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.47$) การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ($\bar{X} = 3.38$) และการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.31$) ตามลำดับ

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$) การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$) และการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ($\bar{X} = 4.35$) และการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.35	0.42	ปาน กลาง	4.40	0.50	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.15	0.54	ปานกลาง	4.40	0.52	มาก
3. จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.15	0.51	ปานกลาง	4.68	0.44	มากที่สุด
4. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับรู้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.68	0.61	มาก	4.55	0.41	มากที่สุด
5. การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม	3.58	0.49	มาก	4.78	0.52	มากที่สุด
6. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	3.73	0.63	มาก	4.63	0.53	มากที่สุด
7. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้	3.68	0.53	มาก	4.43	0.51	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.47	0.53	ปานกลาง	4.55	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 3.73$) ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.68$) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม ($\bar{X} = 4.78$) จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.68$) และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.53	0.54	มาก	4.73	0.36	มากที่สุด
2. สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.61	ปานกลาง	4.60	0.51	มากที่สุด
3. ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	0.54	ปานกลาง	4.50	0.52	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	3.43	0.65	ปานกลาง	4.73	0.49	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.43	0.61	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.48	0.57	ปานกลาง	4.58	0.54	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.48	0.54	ปานกลาง	4.61	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.53$) สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.50$) และผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุดโดย

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$) สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.73$) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	0.39	มาก	4.45	0.47	มาก
2. สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย	3.63	0.48	มาก	4.50	0.46	มาก
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น	3.50	0.55	ปานกลาง	4.60	0.38	มากที่สุด
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	3.53	0.54	มาก	4.80	0.24	มากที่สุด
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา	3.50	0.54	ปานกลาง	4.68	0.45	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.53	0.54	มาก	4.53	0.38	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.58	0.51	มาก	4.59	0.40	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

($\bar{X} = 3.83$) สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย ($\bar{X} = 3.63$) สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย และสื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย ($\bar{X} = 4.80$) สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.68$) การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.60$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.45	0.58	ปานกลาง	4.68	0.40	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	0.55	มาก	4.53	0.47	มากที่สุด
3. ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.47	0.54	ปานกลาง	4.34	0.40	มาก
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้	3.39	0.52	ปานกลาง	4.26	0.36	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.46	0.55	ปานกลาง	4.45	0.41	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหา

น้อย 3 ลำดับ ดังนี้ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.53$) ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.47$) ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.68$) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.53$) และครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.70	ปานกลาง	4.23	0.47	มาก
2. สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.43	0.71	ปานกลาง	4.18	0.53	มาก
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น	3.35	0.61	ปานกลาง	4.53	0.50	มากที่สุด
4. ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.25	0.57	ปานกลาง	4.28	0.54	มาก
5. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.03	0.81	ปานกลาง	4.13	0.22	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.31	0.68	ปานกลาง	4.27	0.45	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$) สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.43$) และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น ($\bar{X} = 4.53$) ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$) และผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
1. ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.28	0.77	ปานกลาง	4.20	0.50	มาก
2. สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.43	0.79	ปานกลาง	4.43	0.53	มาก
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.66	ปานกลาง	4.35	0.52	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ
4. ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็น เลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	0.64	ปานกลาง	4.53	0.54	มากที่สุด
5. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	3.25	0.61	ปานกลาง	4.23	0.47	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.38	0.69	ปานกลาง	4.35	0.51	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) เมื่อพิจารณารายด้านลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$) และครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$) และสถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.25$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณารายเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$) สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.43$) และครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : $PNI_{Modified}$) เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13 ถึงตาราง 19

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน	D	I	($PNI_{Modified}$)	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.47	4.55	0.311	2
2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	4.61	0.325	1
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	3.58	4.59	0.282	5
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯให้เอื้อต่อการเรียนรู้	3.46	4.45	0.286	6
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.31	4.27	0.290	3
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ	3.38	4.35	0.287	4
รวม	3.45	4.47	0.297	

จากตาราง 13 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ และกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อ จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.35	4.38	0.313	4
2. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.15	4.35	0.397	2
3. จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.15	4.65	0.486	1
4. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.68	4.53	0.236	5
5. การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละ กิจกรรม	3.58	4.75	0.335	3
6. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้	3.73	4.55	0.241	6
7. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้	3.68	4.43	0.204	7
รวม	3.47	4.52	0.311	

จากตาราง 14 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงฯ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีการ บูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อ จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานรับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้ ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.53	4.73	0.340	3
2. สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	4.60	0.314	5
3. ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.50	4.50	0.286	6
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	3.43	4.73	0.379	1
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.43	4.58	0.321	2
6. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	3.48	4.61	0.316	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.48	4.62	0.325	

จากตาราง 15 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ด้านการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรม

การเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.83	4.60	0.201	6
2. สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย	3.63	4.58	0.262	5
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้วัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น	3.50	4.43	0.266	4
4. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	3.53	4.63	0.312	1
5. สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา	3.50	4.45	0.271	3
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.53	4.53	0.283	2
รวม	3.59	4.54	0.265	

จากตาราง 16 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้วัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย และ ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อ การเรียนรู้	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	4.68	0.326	1
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.55	4.53	0.276	2
3. ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดย ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.42	4.34	0.269	3
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการ เรียนรู้	3.45	4.26	0.235	4
รวม	3.49	4.45	0.277	

จากตาราง 17 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.48	4.23	0.216	4
2. สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	3.43	4.18	0.219	3
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการ พัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น	3.35	4.53	0.352	1
4. ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนารเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้	3.25	4.28	0.317	2
5. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี ส่วนร่วม ในการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.03	4.13	0.216	5
รวม	3.31	4.27	0.291	

จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกเขตการศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและ การพัฒนารเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น ครูมีความ สามารถในการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และ ชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาและค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
1. ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของ นักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.15	4.20	0.333	3
2. สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.35	4.58	0.367	1
3. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็น เลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้	3.35	4.43	0.322	4
4. ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศ ของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	3.40	4.58	0.347	2
5. ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วน ร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	3.23	4.23	0.310	5
รวม	3.30	4.40	0.336	

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน พิการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศ ของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนา

ความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาที่มีวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผลการศึกษสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices) ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารการจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้ข้อคำถามและตัวชี้วัดที่มีค่าลำดับความต้องการจำเป็นมากเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สรุปดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

2.1.1 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะครู กำหนดแนวทาง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2551 บูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และยึดแนวทางตามคู่มือการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยการจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นครู และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมครู และพาครูไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศติดตามการออกแบบหน่วยเรียนรู้ในการนำมาจัดการเรียนการสอน อย่างสม่ำเสมอ

2.1.3 มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม แนวทางการพัฒนา การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะครู กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางเดียวกัน การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการประเมินผลในสิ้นเทอม โดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อกระตุ้นครูในโรงเรียน

2.1.4 สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา แต่งตั้งครูแกนนำ ทำหน้าที่รับผิดชอบ กิจกรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดูแลช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับครูในโรงเรียน และถ่ายทอดความรู้ให้กับสถานศึกษาอื่นๆที่สนใจ ผู้บริหาร และคณะครูมีการร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบและเข้าใจแนวทางเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.2 ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ แนวทางการพัฒนา สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปราชญ์ชาวบ้าน ด้านความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสานขอความร่วมมือเชิญชวนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้แทนชุมชน การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากท้องถิ่น

2.2.2 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง มีการจัดบรรยากาศและสถานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามถนัด ความสนใจ และเน้นทักษะชีวิตการทำงาน

2.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน แนวทางการพัฒนา มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ส่งเสริมครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามถนัด ความสนใจ และเน้นทักษะชีวิตการทำงาน

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

2.3.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย แนวทางการพัฒนา การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน

2.3.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนา การวางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดการและอุปกรณ์การเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อนวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน

2.3.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อ นวัตกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา และมีการเชิญผู้ที่มีความรู้ในชุมชนมาร่วมในการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2.3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น แนวทางการพัฒนา แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

2.4.1 ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา การวางแผน กำหนดนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ผู้บริหารเห็นความสำคัญในกิจกรรมการพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ จัดสรรงบประมาณ ด้านการจัดการและสื่อต่างๆสำหรับห้องสมุด และห้องปฏิบัติการเรียนรู้

2.4.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมครูเข้าอบรม และนำความรู้มาเผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การจัดบรรยากาศ และสื่อที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานเป็นเลิศด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ด้านการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

2.5.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น แนวทางการพัฒนา สถานศึกษากำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนารเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย

2.5.2 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา จัดอบรมการทำวิจัยให้กับครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย กำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย

2.6 ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ดังนี้

2.6.1 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ
นักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา
แต่งตั้งครูที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ มีการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง มีครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านอย่าง
เพียงพอ

2.6.2 ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา จัดอบรมครูให้มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ แต่งตั้งครูเป็น
ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนรับทราบ
ข้อมูลนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนในด้านความเป็นเลิศ และเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้านความ
พิการ

2.6.3 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ
นักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา สถานศึกษามีการ
กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดระบบดูแลนักเรียนอย่างเป็น
ระบบ จัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ และสื่อที่หลากหลายสำหรับพัฒนานักเรียนทุกๆด้านอย่าง
เหมาะสม

สรุปผลการสัมมนาในภาพรวม แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชุมพรเขต 1 ดังนี้ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
บูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางการพัฒนา 6 ด้าน
ดังนี้

1. ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อ
นำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมครู และพาครูไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่
ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธิ์ให้ผู้ปกครองรับทราบและเข้าใจแนวทางเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน การประเมินผล การเรียนตามสภาพจริง รวมทั้งการร่วมมือกับชุมชนในการจัดการเรียนรู้โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่น มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน นำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากท้องถิ่น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้แทนชุมชน

3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ วางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดการและอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน สำรวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การวางแผน กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมครูเข้าอบรม และนำความรู้มาเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การจัดบรรยากาศ และสื่อที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษากำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย และควรจัดอบรมการทำวิจัยให้กับครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ แต่งตั้งครูเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนรับทราบ ข้อมูลนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนในด้านความเป็นเลิศ และเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้านความพิการ

การวิเคราะห์การศึกษาเอกสารในการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการศึกษาเอกสารในการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สถานศึกษา
ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	มี	เอกสาร/หลักฐาน
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
1.1 มีการกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	แผนปฏิบัติการ/หลักสูตรสถานศึกษา
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	แผนจัดการสอน
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	แผนการสอนทุกกลุ่มสาระ
1.4 ประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	บันทึกการประชุม/รูปภาพ
1.5 การบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในแต่ละกิจกรรม	/	การกำหนดการสอน
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	/	บันทึกผลการจัดการเรียนการสอน
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
2.1 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	คำสั่งโรงเรียน
2.2 สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	รายงานการดำเนินกิจกรรม
2.3 ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	แผนพัฒนาสถานศึกษา
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	/	กำหนดการเรียนรู้ วิทยากรท้องถิ่น
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน	/	รายงานกิจกรรม/ผลงานนักเรียน
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้		
3.1 มีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3.2 การดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย	/	คำสั่งโรงเรียน

ตาราง 20 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	มี	เอกสาร/หลักฐาน
3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น	/	บันทึกการประชุม/การใช้แหล่งเรียนรู้
3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	/	บันทึกการจัดทำสื่อ
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา	/	ทะเบียนการใช้สื่อ
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	/	สื่อการสอน
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯให้เอื้อต่อการเรียนรู้		
4.1 มีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	แผนปฏิบัติการสถานศึกษา
4.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	/	คำสั่งโรงเรียน
4.3 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	บันทึกการประชุม/รูปภาพ
4.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้	/	ทะเบียนห้องสมุดฯ
5. การวิจัยและพัฒนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้		
5.1 มีนโยบายการวิจัยและพัฒนการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5.2 มีการวิจัยและพัฒนการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	วิจัยในชั้นเรียน
5.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	วิจัยในชั้นเรียน
5.4 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	วิจัยในชั้นเรียน
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ		
6.1 มีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
6.2 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	/	แผนการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 20 (ต่อ)

หัวข้อ/ประเด็นการศึกษา	มี	เอกสาร/หลักฐาน
6.3 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	/	บันทึกการสอนซ่อมเสริม
6.4 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	/	บันทึกการสอนซ่อมเสริม
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	/	บันทึกการประชุม

จากตาราง 20 แสดงว่า สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเอกสารและดำเนินการครบตามองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยปรากฏตามเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำ ดังนี้ หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา บันทึกพัฒนาการด้านต่างๆของนักเรียน แผนจัดการเรียนการสอน วิจัยในชั้นเรียน บันทึกการจัดทำสื่อการสอน บันทึกการสอนซ่อมเสริม ทะเบียนการใช้ห้องสมุด บันทึกการใช้แหล่งเรียนรู้ คำสั่งโรงเรียน บันทึกวาระการประชุม และผลงานนักเรียน

3. การออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงวิทยา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงวิทยา การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาและการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม มาสังเคราะห์เพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงวิทยา ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 การสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำไปใช้ออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา

องค์ประกอบ การจัดการเรียนการสอน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	แนวทางการ พัฒนา	Best Practices	ผลการเคราะห์ เพื่อนำไปออก แบบแนวทาง
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้	ปาน กลาง	มาก ที่สุด	จัดทำแผน การเรียนรู้	คู่มือจัดทำ แผน	2
2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้	มาก	มาก ที่สุด	ผู้บริหารมี นโยบาย ชัดเจน	จัดการเรียน การสอน	1
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและ แหล่งเรียนรู้	มาก	มาก ที่สุด	มีสื่อ หลากหลาย	มีสื่อ,แหล่ง เรียนรู้	5
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้	ปาน กลาง	มาก	มีนโยบาย ชัดเจน	จัดกิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	6
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการ สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	ปาน กลาง	มาก	ครูมีความรู้ ความเข้าใจ	มีวิจัย	3
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของ นักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน พิการ	ปาน กลาง	มาก	สถานศึกษา มีการ พัฒนา	ส่งเสริม ความเป็น เลิศ	4

ตาราง 21 พบว่า ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อนำไปออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ 5. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และ 6. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 , 2 และระยะที่ 3 มาออกแบบแนวทางและคู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

1.1 หลักการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ตามมาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 24 กล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ว่า จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 5-6) และจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2550 : 35)

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีลำดับขั้นตอน จัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนเหมาะสมกับวัยและความสนใจนักเรียน เน้นกระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน มีเทคนิคการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรเนื้อหาสาระ และจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปจากเดิมในทิศทางที่ดีขึ้นและการจัดการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะต้องจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดกระบวนการเรียนการสอนแบบปฏิบัติจริงให้เหมาะสมกับเวลา สาระการเรียนรู้และผู้เรียน โดย

เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและมีความหลากหลาย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 14)

ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการ เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29) ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุล ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545)

สาเหตุสำคัญที่ต้องสร้างแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร พบว่าความต้องการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร อยู่ในระดับมาก และยังไม่มีความจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหารและจัดทำคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร สามารถนำไปใช้ได้อย่างประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร

1.3 เป้าหมาย

เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

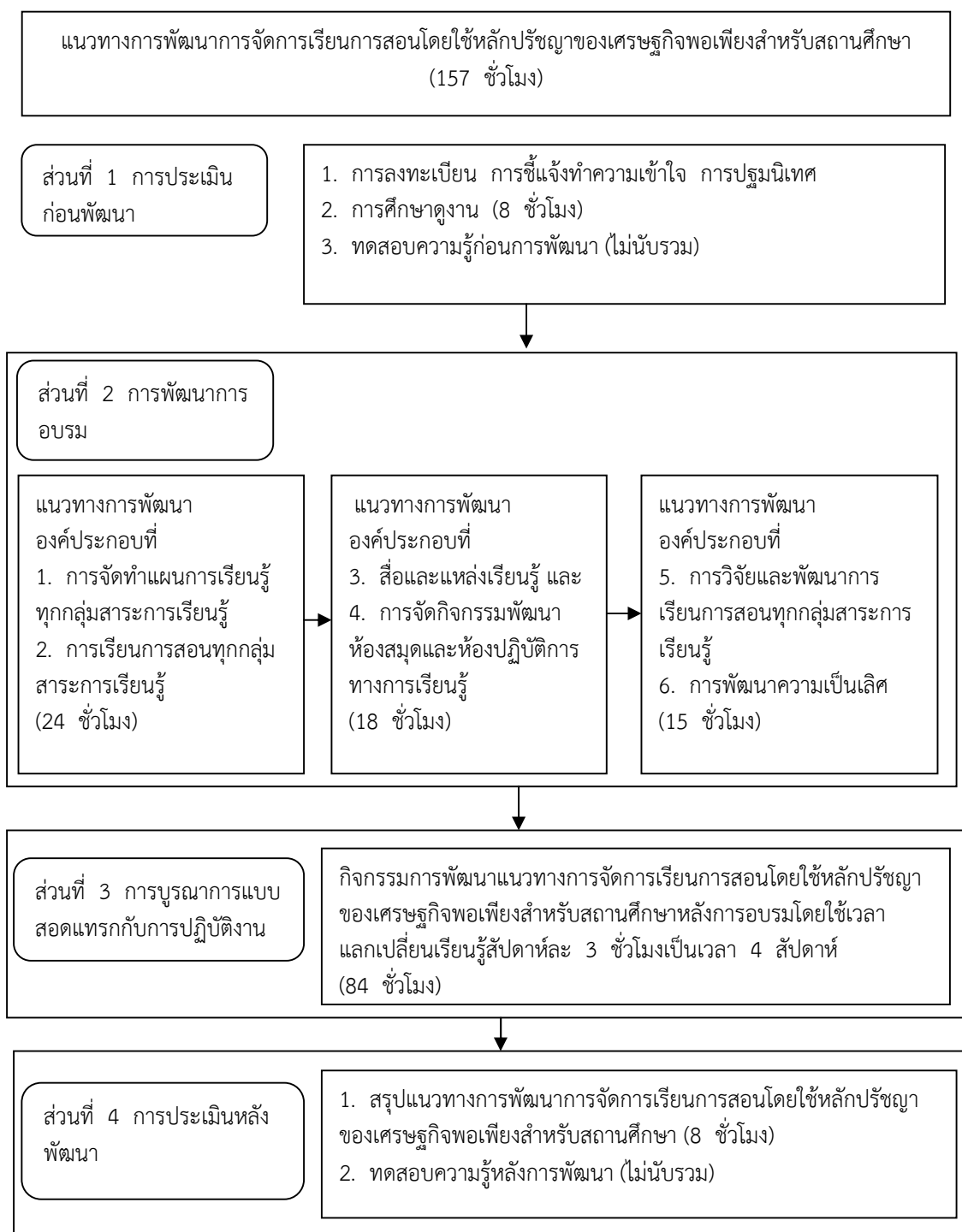
1.4 รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนามาสามารถนำไปเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามแนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การปฏิบัติจริง

1.5 โครงสร้างของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

โครงสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วยโครงสร้าง และขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 157 ชั่วโมง หรือประมาณ 5 สัปดาห์ ได้แก่ แนวทางการพัฒนาทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียนพิการ 5. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และ 6. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ภาพประกอบ 4 ร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

1.6 เนื้อหา ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา ทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็นกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดทำแผนการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาสาระมุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา และการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้

1.1.1 ความสำคัญของการจัดทำแผนการเรียนรู้

1.1.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

1.1.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.1 ความสำคัญของการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 แนวทางการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

1.4.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอน

1.4.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4.3 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.4 แนวทางการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.4.5 แนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

1.5 กิจกรรมและใบงาน

1.6 สรุป คำถาม และคำตอบ

2. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 3 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และองค์ประกอบที่4กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็น การจัดทำสื่อการสอนที่หลากหลาย การผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอด ความรู้กับนักเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมห้องสมุด ห้องปฏิบัติการเรียนรู้ เนื้อหา สาระมุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้ และ พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับสถานศึกษา เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

2.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 2.1.1 ความหมายของสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 2.1.2 ความสำคัญของสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 2.1.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ในห้องถื่น
- 2.1.4 ประโยชน์ของสื่อและแหล่งเรียนรู้ในห้องถื่น
- 2.1.5 แนวทางการออกแบบและจัดทำสื่อ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

2.2 การจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้

- 2.2.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการ เรียนรู้
- 2.2.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการ เรียนรู้
- 2.2.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการ เรียนรู้

2.3 กิจกรรมและใบงาน

2.4 สรุป คำถาม และคำตอบ

3. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่มและองค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ สาระ การเรียนรู้ ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็นความสามารถนำข้อมูลจากกรณีวิเคราะห์นักเรียน การจัดการเรียน การ สอน มาพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียน ให้มีพัฒนาการเหมาะสมตาม ศักยภาพ เนื้อหาสาระจึงมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาความ เป็นเลิศนักเรียนนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ สถานศึกษา เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

3.1 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

- 3.1.1 ความหมายของการวิจัย
- 3.1.2 ความสำคัญของการวิจัย
- 3.1.3 แนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- 3.2 การพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
 - 3.2.1 ความหมายของการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
 - 3.2.2 ความสำคัญของการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
 - 3.2.3 แนวทางการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3.3 กิจกรรมและใบงาน
- 3.4 สรุป คำถาม และคำตอบ

1.7 แนวการจัดกิจกรรม

- 1.7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 1.7.3 การเรียนรู้กลุ่ม
- 1.7.4 การระดมสมอง
- 1.7.5 กรณีศึกษา
- 1.7.6 การศึกษาดูงาน
- 1.7.7 การปฏิบัติจริง

1.8 เทคนิคและเครื่องมือ

ได้แก่ การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ วัสดุทัศน สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมการวัสดุ/อุปกรณ์/สื่อที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วีซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆ หรือ ตามที่วิทยากรร้องขอ โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

1.9 การประเมินผล

- 1.9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา
- 1.9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 1.9.3 ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 1.9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 1.9.5 ประเมินการรายงานอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คนแสดงดังตาราง 22 และ 23

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้
แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.57	0.47	มากที่สุด	4.54	0.64	มากที่สุด
	1.1 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	1.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	1.3 มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
	1.4 สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.29	0.76	มาก
2	ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.67	0.51	มากที่สุด	4.62	0.65	มากที่สุด
	2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
	2.2 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการ สอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบ โครงงาน	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.43	0.79	มาก
3	ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้	4.70	0.50	มาก ที่สุด	4.71	0.54	มาก ที่สุด
	3.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.80	0.45	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด
	3.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนการสอน	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.57	0.53	มาก ที่สุด
	3.3 การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยใช้ วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่น	4.80	0.45	มาก ที่สุด	4.86	0.38	มาก ที่สุด
	3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน การใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจากท้องถิ่น	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.71	0.76	มาก ที่สุด
4	ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.60	0.51	มาก ที่สุด	4.57	0.52	มาก ที่สุด
	4.1. ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มาก ที่สุด	4.57	0.53	มาก ที่สุด
	4.2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการ เรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.40	0.55	มาก	4.43	0.53	มาก
	4.3. ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรม พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.80	0.45	มาก ที่สุด	4.71	0.49	มาก ที่สุด

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.	ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.79	0.43	มากที่สุด
	5.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น	4.80	0.45	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
	5.2 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
	6.1 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
	6.2 ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก	4.71	0.49	มากที่สุด
	6.3 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
	6.4 สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก

จากตาราง 22 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้คู่มือ
การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา

ข้อที่	รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หลักการและแนวคิดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
2	จุดประสงค์ของแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3	วิธีและขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นก่อนพัฒนา 2) ขั้นการพัฒนา 3) ขั้นการบูรณาการแบบสอดแทรกการปฏิบัติงาน และ 4) ขั้นประเมินหลังพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
4	เนื้อหา มีความชัดเจน ครอบคลุม	4.70	0.50	มากที่สุด	4.71	0.54	มากที่สุด
5	แนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำแผนการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
6	แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
7	แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
8	แนวทางการพัฒนากิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
9	แนวทางการพัฒนาการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
10	แนวทางการพัฒนาการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11	รูปแบบและวิธีการพัฒนา 1. การเตรียมความพร้อม 1 วัน ประกอบด้วยการประชุมพิเศษ และ การศึกษาด้วยตนเองก่อนเข้ารับการ ฝึกอบรม 2. ศึกษาดูงานจำนวน 1 โรงเรียน 3. การอบรมเชิงปฏิบัติการ 4 วัน	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
12	การปฏิบัติจริงโดยเชื่อมโยงการจัดทำ แผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการ สอน การวิจัยและพัฒนาการเรียนการ สอน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.43	0.53	มาก
13	โครงสร้างการพัฒนาแนวทางการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
14	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
15	การประเมิน 1. ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และ หลังการพัฒนา 2. ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด 3. ประเมินความสนใจและตั้งใจใน การศึกษาด้วยตนเอง 4. ประเมินการซักถามและการให้ ข้อคิดเห็น 5. ประเมินการรายงานอบรมและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
	รวม	4.81	0.24	มากที่สุด	4.73	0.38	มากที่สุด

จากตาราง 23 พบว่า คู่มือการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) และมีความเป็นไปได้มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สรุปผล

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มี 6 องค์ประกอบและ 33 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 7 ตัวชี้วัด 2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ตัวชี้วัด 3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 6 ตัวชี้วัด 4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 4 ตัวชี้วัดของเศรษฐกิจพอเพียง 5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5

ตัวชี้วัด และ 6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$)

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

2.1 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.58$) การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.48$) การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.47$) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.46$) การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ($\bar{X} = 3.38$) และการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.31$)

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.59$) การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$) การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ($\bar{X} = 4.35$) และ การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$)

2.3 ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ และกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ผู้วิจัยนำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 บูรณาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมครู และพาครูไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบและเข้าใจแนวทางเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา

3.2 ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน การประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง รวมทั้งการร่วมมือกับชุมชนในการจัดการเรียนรู้โดยการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากท้องถิ่น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้แทนชุมชน เกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดการและอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน สำรวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมครูเข้าอบรม และนำความรู้มาเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การจัดบรรยากาศ และสื่อที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย ศึกษาวิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย และควรจัดอบรมการทำวิจัยให้กับครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.6 ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ แต่งตั้งครูเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนรับทราบข้อมูลนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนในด้านความเป็นเลิศ และเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้านความพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มี 7 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1.1 สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 1.4 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1.5 การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม 1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ 1.7 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้

องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 6 ตัวชี้วัด ดังนี้ 2.1 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2.2 สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.3 ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ 2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน 2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง

องค์ประกอบที่ 3 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ มี 6 ตัวชี้วัด 3.1 ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3.2 สถานศึกษามีการดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย 3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น 3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย 3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา 3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มี 4 ตัวชี้วัด 4.1

ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.3 ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 5 ตัวชี้วัด 5.1 ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5.2 สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น 5.4 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และองค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ มี 6 ตัวชี้วัด 6.1 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6.2 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6.4 ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังคำกล่าวของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 2) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานกัน ประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพต่างๆ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล และ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543 : 83-136) ได้กล่าวอีกว่า การกำหนดแนวการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย การเขียนสาระสำคัญ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ผูกกระบวนการที่สำคัญให้กับนักเรียน เหมาะสมกับธรรมชาติและวัยของผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชีวิตจริง เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทิศนา ขัมมณี (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นงานต่อเนื่องตลอดชีวิต ขยายพรมแดนความรู้ได้ไม่มีที่สิ้นสุด ครูจึงควรสร้างกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการแสวงหาความรู้ไม่รู้จบ ต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศหรือสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ซึ่ง กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9) ได้กล่าวว่า การบริหารการเรียนการสอน ดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนด การเตรียมการ

และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้หรือรายวิชา การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ การร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน และ รุ่ง แก้วแดง (2546 : 88-105) ได้กล่าวว่า ครูต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นความสำคัญที่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและบูรณาการในเรื่องต่างๆ ให้เหมาะสมกับระดับ การศึกษา ตะหนักถึงความสำคัญและควรหนักกำลังสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.47 เนื่องจากจากสถานศึกษากับชุมชน ขาดการร่วมมือกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการ เรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีนโยบายที่ไม่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญา การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งครูยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครบทุกระดับชั้น จึงทำให้ไม่มีทำการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาระหน้าที่หลักที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน สำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษา ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 26) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาเป็นระบวย่อยของระบบการศึกษาและเทคโนโลยี ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย โดยการบริหารงานในสถานศึกษาซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียน คุณภาพการศึกษา ถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการในสถานศึกษาและ นิภาพร ทรัพย์รอด (2553 : เว็บไซต์) กล่าวว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีความสมดุลกัน ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ จำนวนเวลา จำนวนผู้เรียน จำนวนผู้สอน สถานที่เรียนฯ เปิดกว้างรับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และสามารถนำความรู้ขึ้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ รักรวม (2556 : 77-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของโรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านพัฒนาการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีความ

เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจณี มุณี (2555 : 4-7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ระดับการปฏิบัติของผู้บริหารและครูผู้สอนทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เนื่องจากสถานศึกษาให้ความสำคัญการจัดการเรียนการสอนที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปกป้องให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รู้จักการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง คือ ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรมสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บรรเทา (2556 : 5-9) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู) ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลนภา ท้วมยั้ง (2556 : 4-17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินการของการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดแข็ง คือ มีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน มีจุดอ่อน คือ ขาดการนำ ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554 : 4-80) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ทั้งภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกัธกร ทาเวียง (2553 : 8-91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมมีการขับเคลื่อนอยู่ในระดับมาก

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ดังนี้

3.1 ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 บุรณา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดแนวทางในการจัดทำ

แผนการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้บูรณาการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมครู และพาคูไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบและเข้าใจแนวทางเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ธีระพันธ์ หันทยุง (2557 : 5-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมของโรงเรียนเข้าวิทยาคม ผลการวิจัยพบว่าแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน คือ จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และงานการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การพัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และพัฒนากิจกรรมห้องสมุด และการพัฒนาครูในการจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และพัฒนากิจกรรมห้องสมุด มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ณรงค์ ชูศรีชัย (2556 : 4-11) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) กระบวนการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุมในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) คุณลักษณะของผู้บริหารที่บริหารงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลการประเมินรูปแบบพบว่าเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้นั้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน การประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง รวมทั้งการร่วมมือกับชุมชนในการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการโดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากท้องถิ่น จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้แทนชุมชน เกี่ยวกับการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจณี มุณี (2555 : 4-7) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัย พบว่า ควรจัดให้มีกิจกรรม/โครงการเด่น (Best Practice) ของโรงเรียนที่ชัดเจน ควรจัดให้มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนา ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรนำนักเรียนเข้าศึกษาพื้นที่ตัวอย่างในการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ควรจัด

กิจกรรมส่งเสริมครอบครัวตัวอย่างการดำรงชีวิตตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน และ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการส่งเสริม และปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่องนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ รมชัย ทิพย์อุทัย (2554 : 5-94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโดยมีศึกษานิเทศก์คอยให้คำปรึกษา ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา ควรมีการวางแผนงาน ดำเนินการ นิเทศติดตาม สรุป รายงาน และประเมินผลในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ จริงจัง และต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม และภูมิสังคมของแต่ละ สถานศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 เรื่องสู่การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

3.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดการและอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน สำรวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งครูเข้ารับการอบรม การผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำธร ทาเวียง (2553 : 8-91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 คือ (1) จัดให้มีหน่วยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น (2) สนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (3) พัฒนาการจัดการและใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) พัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับภารกิจกรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ อื่นๆ ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมครูเข้า อบรม และนำความรู้มาเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การจัดบรรยากาศ และสื่อที่ หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำธร ทาเวียง (2553 : 8-91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าแนว

ทางการการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2 คือ (1) จัดให้มีหน่วยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น (2) สนับสนุนการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (3) พัฒนาการจัดการและใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) พัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ด้านการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษากำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนารเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย และควรจัดอบรมการทำวิจัยให้กับครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์ (2555 : 6-10) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย ด้านการบริหารงานวิชาการที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จคือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชนอันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัต ยิ่งสกุล (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนพรหมราชูราษฎร์รังสรรค์ สำนักงานเขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย ด้านการบริหารงานบุคคล มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการให้ความรู้ ประชุม อบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง คณะครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินงานโดยการจัดการเชิงกลยุทธ์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล รอบคอบ มีการประสานงานกับเครือข่ายหรือองค์กรต่างๆ โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีความตระหนักในการเป็นเจ้าของร่วมกัน ข้อเสนอแนะคือให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย

3.6 ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายในการการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ แต่งตั้งครูเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนรับทราบข้อมูลนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนในด้านความเป็นเลิศ และเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้านความพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์ (2555 : 6-10) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย ด้านการบริหารงานวิชาการที่ก่อให้เกิด

ผลสำเร็จคือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาซึ่งเป็นการขยายผลสู่การปฏิบัติในครอบครัว ชุมชนอันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างมีสติปัญญาและยึดมั่นในทางสายกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย ทิพย์อุทัย (2554 : 5-94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนตามความเหมาะสม และภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 เรื่องสู่การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) เงื่อนไขความรู้และ 5) เงื่อนไขคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากยิ่งขึ้น ส่งเสริมการจัดทำแผนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อเป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ควรมีการจัดอบรม สัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะจะช่วยให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในสถานศึกษาของตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ที่จะส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

2.2 ควรศึกษาการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ก.พล 1996, 2545.
- กรมวิชาการ. แนวการจัดการเรียนรู้เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2542.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเกษตรที่พึ่งพาตนเอง. กรุงเทพฯ : สำนัก
ส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2543.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2546.
- . ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2551-2554).
กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,
2550.
- . คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์และเกษตรแห่ง
ประเทศไทย, 2557.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- กาญจนา วัฒนาอยู่. วิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. นครปฐม : ไร่จิง, 2544.
- กาญจณี มุลินี. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.,
2556.
- เกษม วัฒนชัย. “เศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการศึกษาของชาติ,” ศูนย์ข่าวเพื่อชุมชน สำนัก
ข่าวอิศรา. 20 มกราคม 2555. หน้า 23.
- กัธร ทาเวียง. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปกร,
2553.
- จักรปรุพท์ วิชาอัครวิทย์. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง,” วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่. 13(2) : 71-88 ; เมษายน-กันยายน, 2555.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์,
2545.
- . ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2547.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง,” เศรษฐกิจและชุมชน. 15(6) :
41-47 ; พฤศจิกายน-ธันวาคม, 2548.
- ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. เอกสารประกอบการสอน วิชา 0501816 การประกันคุณภาพการศึกษา.
มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

- ณรงค์ ชูศรีชัย. “การพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี,” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal. 6(3) : 586-600 ; กันยายน-ธันวาคม, 2556.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2546.
- ดลนภา ท้วมยัง. “การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร สถานศึกษาขนาดเล็ก,” วารสารศึกษาศาสตร์. 15(1) : มกราคม-มีนาคม, 2556.
- ตรีศูล พงษ์พันธ์. การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เพชรบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2552.
- นราภรณ์ คาหวาน. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2544.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : ตระกูลไทย, 2543.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ. “ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท,” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาคหกรรมศาสตร์กับการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-47. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2534.
- ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2542.
- ธีระ รุญเจริญ. “รายการวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษาในประเทศไทย,” ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา เรื่อง การกระจาย อำนาจสู่สถานศึกษา: บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 8-9 กุมภาพันธ์ 2545. หน้า 20-32. กรุงเทพฯ : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.
- . การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2546.
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554). กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์, 2550.
- ธีรรัตน์ กิจจาร์กษ. เอกสารคำสอนวิชาการบริหารการศึกษา. เพชรบูรณ์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2542.
- ประภาพร สุปัญญา. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงของแกนนำ หมู่บ้าน ที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง. ขอนแก่น : ม.ป.พ., 2550.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2547.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพ, 2544.
- . การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนัก ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2549.
- . การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยเศรษฐกิจ พอเพียง สำนักทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2550.
- พะยอม วงศ์สารศรี. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการสถาบันราชภัฏ สอนดุสิต, 2544.

- พิสิฐุ รักพรหม. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารของโรงเรียน
กันทรลักษณ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. ม.ป.ท. :
ม.ป.พ., 2556.
- พรทิพย์ บรรเทา. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 (เลย-หนองบัวลำภู),”
วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฉบับพิเศษ), 2556.
- ภัทรานิชรุ้ รุ่งโรจน์ธนะชัย. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2542.
- ภิญโญ สารธ. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519.
- รุ่ง แก้วแดง. โรงเรียนนิติบุคคลหนังสือสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนต้องอ่าน. พิมพ์ครั้งที่
3. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2546.
- ระพีพรรณ คณาฤทธิ. การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2554.
- รณชัย ทิพย์อุทัย. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2554.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารการพัฒนาชนบทเปรียบเทียบ : การบริหารการพัฒนาชนบทตาม
แนวทางแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ความจำเป็นพื้นฐานและโครงการอีสานเขียว.
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2534.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ์, 2546.
- ศรีพร แก้วโขง. การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์
เครือข่ายสถานศึกษารัตนมิตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2, .
ม.ป.ท. : ม.ป.พ., 2553.
- สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2547.
- สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับ การประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ดี, 2544.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2558. มกราคม 2558. <[http://www.mukdahan.org/show_all_article.php?
cat_id=10](http://www.mukdahan.org/show_all_article.php?cat_id=10)> 14 มกราคม 2558.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน เศรษฐกิจ
พอเพียงสู่ สถานศึกษา. ลำพูน : กลุ่มนิเทศและประเมินผลการศึกษา, 2551.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แนวคิดและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 10 (2550-2554). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549.
- _____. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550.
- _____. แผนพัฒนา ฉบับที่ 11 (2555-2559). 2554. <<http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/plan11.pdf>> 20 กรกฎาคม 2557.
- _____. จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติกว่า 1 ทศวรรษ. กรุงเทพฯ : ดาวฤกษ์คอมมูนิเคชั่นส์, 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ : 2551.
- สมคิด บางโม. การบริหารการศึกษา. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2544.
- สมเดช สีแสง. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย, 2544.
- สรยุทธ์ จุลานนท์, พลเอก. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. 3 พฤศจิกายน 2549. <<http://www.thaigov.go.th>> 14 สิงหาคม 2553.
- สุดา สุวรรณภรณ์. เอกสารคำสอนวิชา การบริหารงานบุคคล (Personnelmanagement). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.
- สุชาดา นันทะไชย. แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. 2549. <<http://www.amin.edu.ku.ac.th/latice/suchada>> 14 สิงหาคม 2553.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาชุมชน, 2544
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- สุนันทา เลานันท์. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2546.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549.
- หวน พิณรุฬณ์. การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. 2554. <<http://www.scribd.com/doc/7657322การบริหารทรัพยากรการศึกษา>> 30 มีนาคม 2555.
- อัจฉรา โพธิยานนท์. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2539.
- อภิชัย พันธเสน. โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเสนอ บทความ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, 2550.
- อุทัย บุญประเสริฐ. หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- Brown, B.L. "Improving Teaching Practices Through Action Research," Dissertation Abstracts International. 63(4) : 82-A ; September, 2002.

- Calkins, Peter. "Sufficiency Economy Matrices : Multi-Period Optimization for Local Development Planners," Journal of Economics and Management. 5(3) : 52-61 ; March, 2009.
- Carney, J.P. "The Use of Effective Change Characteristics in Implementing Kentucky's Primary Program : A Case Study," Dissertation Abstracts International. 56(4) : 770-A ; September, 1995.
- Chen, P. and others. "Maturity Evaluation of Avacados by NMR Methods," Journal Agineering Res. 55(9) : 177-187 ; September, 1993.
- Hong, Philip and others. "A Bottom-up Definition of Selficiency Voices from Low-income Jobseekers," Qualitative Social Work. 8(3) : 87-95 ; September, 2009.
- Lamberton, Geoffrey. "Sustainable Sufficiency : an Internally Consistent Version of Sustainability," Sustainable Development. 13(1) : 103-116 ; February, 2005.
- Spurlock, H.L. "Competence and Relatedness on Motivation : Implication for Test Motivation and Test performance," Dissertation Abstracts International. 63(1) : 88-A ; July, 2002.
- Stahel, W.R. "Sufficiency Strategies for a Sustainable and Competitive Economy Reesed and Inversed Incentives," Environmentally Conscious Design and Inverse Manufacturing. 25(4) : 82-95 ; June, 2001
- Smith, B., C. Roberts and B. Kleiner. The fifth dis for building a learning organization. London : Nicholas Bredley, 1994.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

**แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน
สำหรับการวิจัย**

**เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ**

คำชี้แจง :

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ที่ปรากฏในเครื่องมือฉบับนี้ได้จากสังเคราะห์แนวคิด และ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดที่กำหนดมา ให้ความเหมาะสมอยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับต่อไปนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด
3. กรณีที่ท่านเห็นว่าควรมีองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดในองค์ประกอบใดเพิ่มเติม กรุณาระบุใน ช่องขวามือสุดท้ายรายการนั้นๆ หรือหากท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ กรุณาระบุท้ายแบบประเมิน

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
1.1 กำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
1.5 การบูรณาการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ในแต่ละกิจกรรม					
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้					
1.7 การวัดและประเมินผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการปฏิบัติจริง					
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2.1 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น					
2.3 มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ					
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน					
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง					
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้					
3.1 มีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
3.2 การดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย					

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น					
3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย					
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา					
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
4.1 มีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย					
4.3 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเหมาะสมกับสถานศึกษา					
4.4 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.5 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้					
5. การวิจัยและพัฒนารับการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
5.1 มีนโยบายการวิจัยและพัฒนารับการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
5.2 มีการวิจัยและพัฒนารับการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
5.3 การวิจัยและการพัฒนารับการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกช่วงชั้น					
5.4 การวิจัยและพัฒนารับการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนารับการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความเหมาะสม				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
6.การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ					
6.1 มีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
6.2 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
6.3 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย					
6.4 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น					
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
สำหรับการวิจัย**

**เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร**

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ขนาดโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงาน

() ขนาดใหญ่

() ขนาดกลาง

() ขนาดเล็ก

2. สถานะภาพของท่าน

() ผู้บริหาร

() ครู

ตอนที่ 2 : ข้อคำถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าตัวท่าน(กรณีเป็นผู้บริหารโรงเรียน)หรือผู้บริหารโรงเรียนของท่าน(กรณีที่เป็นครู)มีการปฏิบัติในข้อนั้นๆอยู่ในระดับใด จาก 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับมาก

3 หมายถึง มีมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ระดับน้อยที่สุด

เมื่อท่านตัดสินใจเลือกระดับใด ให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการตัดสินใจของท่าน

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. แผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
1.1 สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
1.4 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับรู้ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
1.5 การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม										
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้										
1.7 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวัดและประเมินผลได้										
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
2.1 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
2.2 สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.3 ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอก สถานศึกษามาร่วมดำเนินการ										
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยผ่าน การเรียนรู้แบบโครงงาน										
2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนมีการ ประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง										
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้										
3.1 ผู้บริหารมีนโยบายการใช้สื่อการ เรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
3.2 สถานศึกษามีการดำเนินการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างหลากหลาย										
3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน การใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและ แหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น										
3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความ หลากหลาย										
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับ สภาพ/บริบทของสถานศึกษา										
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับ กิจกรรมการเรียนการสอน										

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้										
4.1 ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดย ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
4.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง										
4.3 ครูมีความสามารถในการจัด กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง										
4.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมี ห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้ที่ หลากหลาย										
5. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
5.1 ผู้บริหารมีนโยบายเกี่ยวกับการ วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้										
5.2 สถานศึกษามีการวิจัยและ พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้										
5.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
5.4 ครูมีความสามารถในการวิจัยและ พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้										

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการวิจัยและ พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง										
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ										
6.1 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนา ความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง										
6.2 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็น เลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน พิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
6.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้										
6.4 ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการ พัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้										
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม ในการพัฒนาความ เป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง										

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์การศึกษาการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices)

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์การศึกษาการปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practices) ชุดนี้ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

1.1 สัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน.....พ.ศ.

1.2 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1 การวางแผนการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

2.2 วิธีการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

2.3 การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีการบูรณาการ 3 ท่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม

.....

.....

.....

2.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.1 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

3.2 สถานศึกษาจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ

.....

.....

.....

3.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

4.1 สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4.2 . มีวิธีการดำเนินการอย่างไรบ้างในการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

.....

4.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา

.....

.....

.....

4.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5.1 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้

.....

.....

.....

5.2 ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

5.3 ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

5.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 6 ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6.1 สถานศึกษามีการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

6.2 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น

.....

.....

.....

.....

.....

6.3 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

6.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 7 ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

7.1 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....

.....

.....

.....

7.2 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

7.3 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

7.4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมิน

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี

คำชี้แจง :

1. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ที่ปรากฏในเครื่องมือฉบับนี้ได้จากสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา และการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม
2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับต่อไปนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
3. กรณีที่ท่านเห็นว่ามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ กรุณาระบุท้ายแบบประเมิน

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ด้านการจัดทำแผนการ เรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										
	1.1 จัดทำแผนการ เรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้										
	1.2 การออกแบบหน่วย การเรียนรู้ที่มีการนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
	1.3 มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ ละกิจกรรม										
	1.4 สถานศึกษากับ ชุมชนร่วมกันกำหนด ประเด็นเพื่อจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										
2	ด้านการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
	2.1 การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนมีการเชิญ ผู้รู้ หรือวิทยากรจาก ภายนอกสถานศึกษา มาร่วมดำเนินการ										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	2.2 สถานศึกษามีการ ดำเนินการจัดการเรียน การสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงครบทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้										
	2.3 การจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติผ่านการ เรียนรู้แบบโครงงาน										
3	ด้านการใช้สื่อการเรียน การสอนและแหล่ง เรียนรู้										
	3.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มี ความหลากหลาย										
	3.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้ เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนการสอน										
	3.3 การจัดทำสื่อและ แหล่งเรียนรู้ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่น										
	3.4 การมีส่วนร่วมของ ชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้วัสดุการ เรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจากท้องถิ่น										
	3.3 การจัดทำสื่อและ แหล่งเรียนรู้ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่น										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	3.4 การมีส่วนร่วมของ ชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการ เรียนการสอนและแหล่ง เรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจากท้องถิ่น										
4	ด้านกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้ เอื้อต่อการเรียนรู้										
	4.1. ผู้บริหารมีนโยบาย พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										
	4.2. สถานศึกษามีการ จัดกิจกรรมพัฒนา ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										
	4.3. ครูมีความสามารถ ในการจัดกิจกรรม พัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อ การเรียนรู้โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5.	ด้านการวิจัยและ พัฒนาการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้										
	5.1 ครูมีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย และการพัฒนาการเรียน การสอน โดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงครบทุก ระดับชั้น										
	5.2 ครูมีความสามารถ ในการวิจัยและ พัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้										
6	ด้านการพัฒนาความ เป็นเลิศของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ										
	6.1 สถานศึกษามีการ พัฒนาความเป็นเลิศของ นักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการโดยใช้ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้										
	6.2 ครูมีความสามารถ เกี่ยวกับการพัฒนาความ เป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	6.3 ผู้บริหารมีนโยบาย การพัฒนาความเป็นเลิศ ของนักเรียนและ ช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง										
	6.4 สถานศึกษามีการ กำหนดนโยบายที่ชัดเจน ในเกี่ยวกับการพัฒนา ความเป็นเลิศของ นักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมิน
คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
 สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

คำชี้แจง :

1. คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ที่ปรากฏในเครื่องมือฉบับนี้ได้จากสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา และการศึกษาสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีเยี่ยม
2. ขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของคู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับใด ใน 5 ระดับต่อไปนี้คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
3. กรณีที่ท่านเห็นว่ามีส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ กรุณาระบุท้ายแบบประเมิน

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	หลักการและแนวคิดแนว ทางการพัฒนาการเรียน การสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับ สถานศึกษา										
2	จุดประสงค์ของแนว ทางการพัฒนาการเรียน การสอนโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับ สถานศึกษา										
3	วิธีและขั้นตอนการ ดำเนินการ 4 ขั้น คือ 1) ขั้นก่อนพัฒนา 2) ขั้นการพัฒนา 3) ขั้น การบูรณาการแบบ สอดแทรกการปฏิบัติงาน และ4)ขั้นประเมินหลัง พัฒนา										
4	เนื้อหา มีความชัดเจน ครอบคลุม										
5	แนวทางการพัฒนาด้าน การจัดทำแผนการเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจ										
6	แนวทางการพัฒนาการ เรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้										
7	แนวทางการพัฒนาการ ใช้สื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
8	แนวทางการพัฒนา กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้ เอื้อต่อการเรียนรู้										
9	แนวทางการพัฒนาการ วิจัยและพัฒนาการเรียน การสอนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้										
10	แนวทางการพัฒนาการ พัฒนาความเป็นเลิศของ นักเรียนและช่วยเหลือ นักเรียนพิการ										
11	รูปแบบและวิธีการ พัฒนา 1. การเตรียมความ พร้อม 1 วัน ประกอบด้วย การ ปฐมนิเทศ และ การศึกษาด้วยตนเอง ก่อนเข้ารับการฝึกอบรม 2. ศึกษาดูงานจำนวน 1 โรงเรียน 3. การอบรมเชิง ปฏิบัติการ 4 วัน										
12	การปฏิบัติจริงโดย เชื่อมโยงการจัดทำ แผนการเรียนรู้ การ จัดการเรียนการสอน การวิจัยและพัฒนาการ เรียนการสอน										

ข้อ ที่	แนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
13	โครงสร้างการพัฒนาแนว ทางการจัดการเรียนการ สอนโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา										
14	สื่อ/แหล่งเรียนรู้ประกอบ										
15	การประเมิน 1. ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการ พัฒนา 2. ประเมินการทำ กิจกรรมตามที่กำหนด 3. ประเมินความสนใจ และตั้งใจในการศึกษา ด้วยตนเอง 4. ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น 5. ประเมินการ รายงานอบรมและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ผลการหาคุณภาพเครื่องมือผลการประเมินความเหมาะสม
ขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

ผลการหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
1.1 กำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.73	0.79
1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.80	0.79
1.3 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.78	0.82
1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.65	0.78
1.5 การบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ในแต่ละกิจกรรม	0.70	0.79
1.6 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้	0.80	0.82
1.7 การวัดและประเมินผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการปฏิบัติจริง	0.76	0.79
2. การเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
2.1 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.80	0.81
2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.65	0.82
2.3 ผู้บริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.79	0.73
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอกสถานศึกษามาร่วมดำเนินการ	0.76	0.79
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงงาน	0.73	0.80
2.6. กิจกรรมการเรียนการสอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง	0.74	0.82

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
3. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้		
3.1 มีนโยบายการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.82	0.79
3.2 การดำเนินการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างหลากหลาย	0.77	0.81
3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้สื่อวัสดุการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น	0.68	0.62
3.4 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	0.81	0.82
3.5 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา	0.82	0.82
3.6 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	0.80	0.72
4. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการฯให้เอื้อต่อการเรียนรู้		
4.1 มีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.73	0.79
4.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	0.66	0.71
4.3 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.62	0.62
4.4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้	0.69	0.82
5. การวิจัยและพัฒนารเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้		
5.1 มีนโยบายการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.56	0.67
5.2 มีการวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.62	0.62
5.3 การวิจัยและการพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกช่วงชั้น	0.62	0.59
5.4 การวิจัยและพัฒนารเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.69	0.62

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนค่าอำนาจจำแนก	ค่าอำนาจจำแนก	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
5.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.54	0.65
6. การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ		
6.1 มีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.53	0.60
6.2 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	0.62	0.62
6.3 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลาย	0.56	0.55
6.4 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	0.69	0.71
6.5 ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	0.62	0.74
รวม	0.70	0.73
ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ	0.97	0.97

แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้เชี่ยวชาญ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาแนวทางการจัดการ
เรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

คำถาม ข้อที่	ความเหมาะสม							\bar{x}	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
1.1	5	5	5	4	5	4	4	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
1.2	5	4	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
1.3	5	5	4	5	5	3	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
1.4	5	4	5	4	5	3	4	4.60	0.55	เหมาะสมมาก ที่สุด
2.1	5	4	5	4	5	3	4	4.60	0.55	เหมาะสมมาก
2.2	5	5	4	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
2.3	4	5	5	4	5	4	4	4.60	0.55	เหมาะสมมาก
3.1	5	4	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
3.2	4	4	5	5	5	3	5	4.60	0.55	เหมาะสมมาก ที่สุด
3.3	5	5	5	5	4	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
3.4	5	5	4	5	4	4	5	4.60	0.55	เหมาะสมมาก ที่สุด
4.1	5	4	4	5	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสมมาก ที่สุด
4.2	4	4	5	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
4.3	5	4	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด

คำถาม ข้อที่	ความเหมาะสม							\bar{x}	S.D.	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	คนที่ 6	คนที่ 7			
5.1	5	5	5	5	4	3	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
5.2	5	4	5	5	5	4	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก ที่สุด
6.1	5	4	5	5	5	3	5	4.80	0.45	เหมาะสมมาก
6.2	5	4	4	4	5	4	4	4.40	0.55	เหมาะสมมาก
6.3	5	4	4	5	5	4	5	4.60	0.55	เหมาะสมมาก
6.4	5	4	5	4	5	4	4	4.60	0.55	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ยรวม								4.68	0.05	เหมาะสมมาก ที่สุด

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ โทร. 0-4374-3142 ต่อ 6080
ที่ ศธ 0530.5(2)/๑/๐) 3 วันที่ 7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา

เรียน อาจารย์ ดร.อัครชัย จิตรนันท์

ด้วย นางสาวเชาวเรศ ใจทัต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพลบุรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุตรการศึกษา มหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ โทร. 0-4374-3142 ต่อ 6080
ที่ ศธ 0530.5(2)/ วันที่ 7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เมืองเฉลิม

ด้วย นางสาวเขาวเรศ ใจทัต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิสุทธการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบูรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้นี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ เพื่อที่นิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.1๐1๖

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา

เรียน อาจารย์เกียรติศักดิ์ ศรีแสง

ด้วย นางสาวเชาวเรศ ใจทัต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบุรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนี้สิดจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ห้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา

เรียน อาจารย์ศศินันท์ บุทธิจักร

ด้วย นางสาวเขวเรศ ใจหัด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลำดับชั้น การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบุรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนี้สิดจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา

เรียน อาจารย์บรรณกร กงภูธร

ด้วย นางสาวเขาวเรศ ใจทัด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลำดับชั้น การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบุรณ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ที่ ศธ 0530.5(2)/ว.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

7 กรกฎาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางสาวเชาวเรศ ใจทัด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพลบุรี” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบุญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนิสิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิจัย ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและจัดการศึกษานอกที่ตั้ง คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6076

ภาคผนวก ง

คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.กมล เสวตสมบูรณ์

ผู้วิจัย

นางสาวเขาวเรศ ใจทัต

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพวง

คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย บทนำ จุดประสงค์ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพวง ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดทำแผนการเรียนการสอน 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ 4) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการเรียนรู้ 5) การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ 6) การพัฒนาความเป็นเลิศและช่วยเหลือนักเรียน พิการ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง จะเป็นแนวทางการดำเนินการ/วิธีการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

เชาวเรศ ใจทัต

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือเล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา เพื่อช่วยให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดังนั้นสิ่งที่ผู้ใช้คู่มือควรจะได้ทราบและตระหนักถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ และข้อจำกัดในการใช้คู่มือฉบับนี้

1. คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย บทนำ จุดประสงค์ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การจัดทำแผนการเรียนรู้อันรู้ 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ 4) กิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและห้องปฏิบัติการเรียนรู้ 5) การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน และ 6) การพัฒนาความเป็นเลิศและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
2. ในการนำเสนอแนวทางการดำเนินการ/วิธีการ เป็นการนำเสนอกรอบกระบวนการทำงาน แต่การนำไปปฏิบัติจริง ผู้ใช้คู่มือสามารถนำไปปรับใช้ได้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์และระบบการบริหารในสถานศึกษาแต่ละแห่ง
3. การปฏิบัติภารกิจตามคู่มือนี้ จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยหลักการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
หลักการ	181
วัตถุประสงค์	182
แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	184

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

1. หลักการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ตามมาตรา 6 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 24 กล่าวถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ว่า จัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนและสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 5-6) และจุดมุ่งหมายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2550 : 35)

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีลำดับขั้นตอน จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์ มีการบูรณาการเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของผู้เรียนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนเหมาะสมกับวัยและความสนใจนักเรียน เน้นกระบวนการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน มีเทคนิคการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรเนื้อหาสาระ และจัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อเป็น

การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปจากเดิมในทิศทางที่ดีขึ้นและการจัดการเรียน การสอน หรือการเรียนรู้ในสถานศึกษา จะต้องจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดกระบวนการเรียนการสอนแบบปฏิบัติจริงให้เหมาะกับเวลา สาระการเรียนรู้และผู้เรียน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่องและมีความหลากหลาย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2545 : 14)

ดังนั้น บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดทำ แผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดการเรียนสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น ตาม แนวปฏิรูปการ เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อ ต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการส่งเสริม การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 29) ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การ เผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุล ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545)

สาเหตุสำคัญที่ต้องสร้างแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร พบว่าความ ต้องการในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร อยู่ในระดับมาก และยังไม่มียุทธศาสตร์หรือ กระบวนการใดในการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร จึงมีความจำเป็นต้อง พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหารและจัดทำคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร สามารถนำไปใช้ได้อย่างประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงดาหาร

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

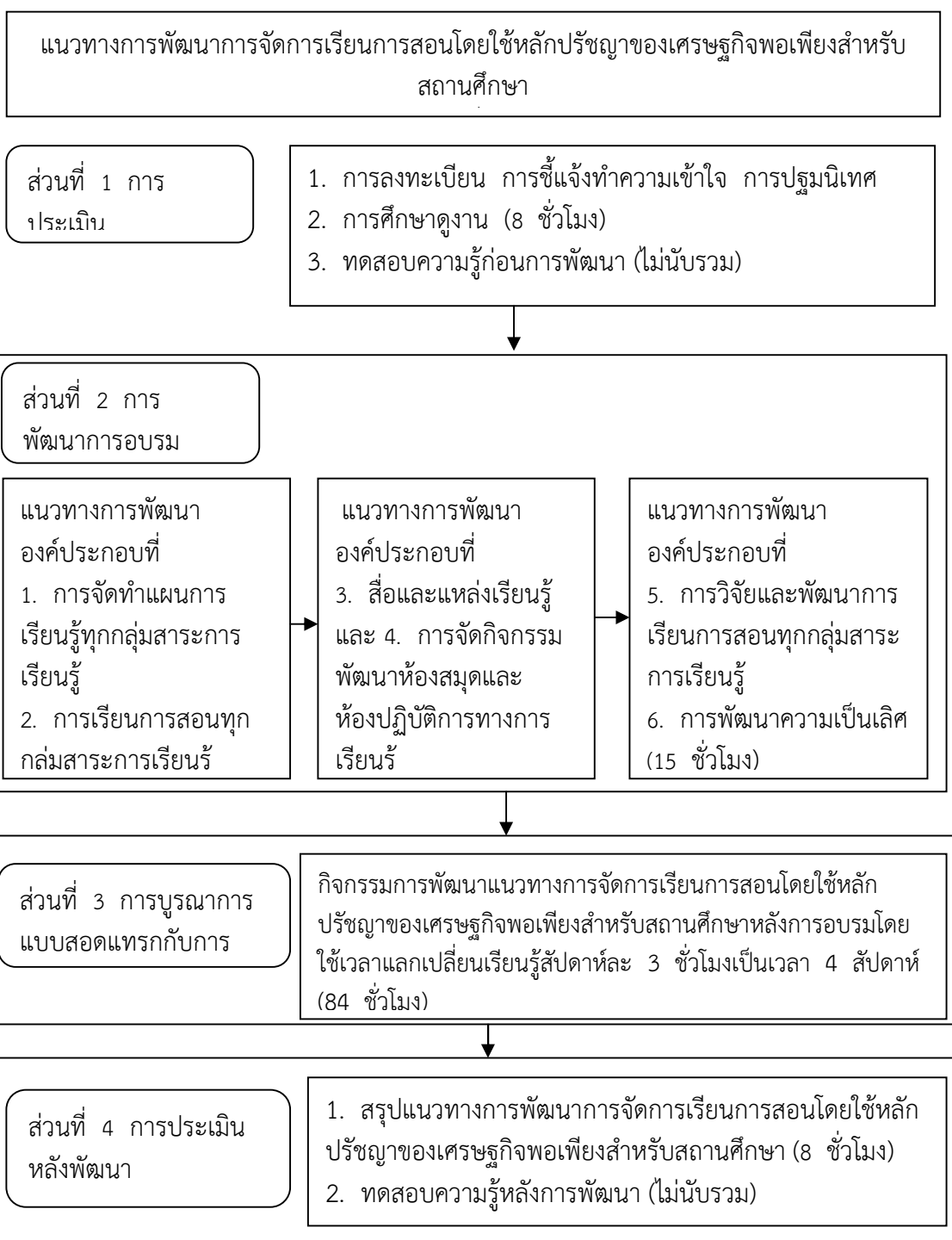
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาสามารถนำไปเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองต่อไปอย่างต่อเนื่อง (Continuous Self Development) ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามแนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาด้วยตนเอง 2) การอบรม 3) การศึกษาดูงาน 4) การปฏิบัติจริง

5. โครงสร้างของแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

โครงสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วยโครงสร้าง และขอบข่ายเนื้อหา รวมระยะเวลา 157 ชั่วโมง หรือประมาณ 5 สัปดาห์ ได้แก่ แนวทางการพัฒนาทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3. การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4.การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ 5. การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และ 6. กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ภาพประกอบ แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา

6. เนื้อหา ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา ทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็นกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดทำแผนการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาสาระมุ่งให้ความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา และการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้

1.1.1 ความสำคัญของการจัดทำแผนการเรียนรู้

1.1.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

1.1.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.1 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.2.2 ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.1 ความสำคัญของการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.2 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3.3 แนวทางการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอน

1.4.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.4.3 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

1.4.4 แนวทางการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

1.4.5 แนวทางการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

1.5 กิจกรรมและใบงาน

1.6 สรุป คำถาม และคำตอบ

2. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 3 การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และองค์ประกอบที่ 4 กิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็นการจัดทำสื่อการสอนที่หลากหลาย การผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ กับนักเรียน การจัดหาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมห้องสมุด ห้องปฏิบัติการเรียนรู้ เนื้อหาสาระมุ่งให้

มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

2.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 2.1.1 ความหมายของสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 2.1.2 ความสำคัญของสื่อและแหล่งเรียนรู้
- 2.1.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้ในห้องถื่น
- 2.1.4 ประโยชน์ของสื่อและแหล่งเรียนรู้ในห้องถื่น
- 2.1.5 แนวทางการออกแบบและจัดทำสื่อ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง

2.2 การจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้

- 2.2.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้
- 2.2.2 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้
- 2.2.3 แนวทางการพัฒนากิจกรรมห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางการเรียนรู้

2.3 กิจกรรมและใบงาน

2.4 สรุป คำถาม และคำตอบ

3. แนวทางการพัฒนา องค์ประกอบที่ 5 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่ม และองค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ สาระการเรียนรู้ ซึ่งในเนื้อหา นี้ เป็นความสามารถนำข้อมูลจากการวิเคราะห์นักเรียน การจัดการเรียนการสอน มาพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน และช่วยเหลือนักเรียน ให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามศักยภาพ เนื้อหาสาระจึงมุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับ การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษา เนื้อหาโดยรวมมีดังนี้

3.1 การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

- 3.1.1 ความหมายของการวิจัย
- 3.1.2 ความสำคัญของการวิจัย
- 3.1.3 แนวทางการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 การพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ

- 3.2.1 ความหมายของการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
- 3.2.2 ความสำคัญของการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ
- 3.2.3 แนวทางการพัฒนาความเป็นเลิศนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 กิจกรรมและใบงาน

3.4 สรุป คำถาม และคำตอบ

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้กลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 กรณีศึกษา
- 7.6 การศึกษาดูงาน
- 7.7 การปฏิบัติจริง

1.8 เทคนิคและเครื่องมือ

ได้แก่ การบรรยายประกอบสื่อ การปฏิบัติงาน ใบความรู้ วิดิทัศน์ สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมการวัสดุ/อุปกรณ์/สื่อที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนา อาทิ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เครื่องฉายภาพสามมิติ เอกสาร วิซีดี และวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆ หรือ ตามที่วิทยากรร้องขอ โดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

คำอธิบายการใช้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

1. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง ดังนี้

1.1 จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการ
เรียนรู้

แนวทางการพัฒนา การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะครู กำหนดแนวทางในการ
จัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมครูเข้ารับอบรมเกี่ยวกับการ
จัดทำแผนการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นครู และ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.2 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทุก
กลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้ครบทุกกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมครู และพาครูไปศึกษาดู
งานสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง มีการนิเทศติดตามการออกแบบหน่วยเรียนรู้ในการนำมาจัดการเรียนการสอน
อย่างสม่ำเสมอ

1.3 มีการบูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรม แนวทางการพัฒนา การ
วางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร และคณะครู กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนรู้โดยใช้หลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางเดียวกัน การส่งเสริมพัฒนาให้ครูออกแบบหน่วยเรียนรู้
บูรณาการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไขในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีการประเมินผลในสิ้นเทอมโดยคณะ
กรรมการบริหารโรงเรียนเพื่อกระตุ้นครูในโรงเรียน

1.4 สถานศึกษากับชุมชนร่วมกันกำหนดประเด็นเพื่อจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา แต่งตั้งครูแกนนำ ทำหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดูแลช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับครูในโรงเรียน และถ่ายทอดความรู้ให้กับสถานศึกษาอื่นๆที่สนใจ ผู้บริหาร และคณะครูมีการ
ร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบและเข้าใจแนวทางเกี่ยวกับการ
เรียนการสอนในสถานศึกษา

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ
สถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญผู้รู้ หรือวิทยากรจากภายนอก
สถานศึกษามาร่วมดำเนินการ แนวทางการพัฒนา สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปราชญ์
ชาวบ้าน ด้านความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และประสานขอความร่วมมือเชิญชวนมา

ช่วยในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูและ ผู้แทนชุมชน รวมทั้งนำนักเรียนไปศึกษาเรียนรู้จากท้องถิ่น

2.2 สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง มีการจัดสถานที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามถนัด ความสนใจ และเน้นทักษะชีวิตการทำงาน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติผ่านการเรียนรู้แบบโครงการ

แนวทางการพัฒนา มีการพัฒนาส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามถนัด ความสนใจ และเน้นทักษะชีวิตการทำงาน

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

3.1 สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย แนวทางการพัฒนา การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ จัดทำ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน

3.2 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางการพัฒนา การวางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ด้านการจัดการและอุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการสอน โดยส่งครูเข้ารับการอบรมการผลิตสื่อ นวัตกรรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้กับนักเรียน

3.3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา การจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น และการเชิญผู้ที่มีความรู้ในชุมชนมาร่วมในการจัดทำสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากท้องถิ่น แนวทางการพัฒนา แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ผู้บริหารมีนโยบายพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา การวางแผน กำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการอื่นๆ ผู้บริหารเห็นความสำคัญในกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด

ห้องปฏิบัติการอื่นๆ จัดสรรงบประมาณ ด้านการจัดการและสื่อต่างๆสำหรับห้องสมุด และห้องปฏิบัติการเรียนรู้

4.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมครูเข้าอบรม และนำความรู้มาเผยแพร่ ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน การจัดบรรยากาศ และสื่อที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการวิจัยและพัฒนารายการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนารายการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกระดับชั้น แนวทางการพัฒนา สถานศึกษากำหนดแนวทางการวิจัยและพัฒนารายการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนารายการเรียนการสอน โดยส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย

5.2 ครูมีความสามารถในการวิจัยและพัฒนารายการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา จัดอบรมการทำวิจัยให้กับครูในโรงเรียนให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งครูเข้าอบรมการจัดทำวิจัย ศึกษาวិเคราะห์ วิจัย กำหนดให้ครูทุกคนทำวิจัยอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย

6. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับสถานศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ดังนี้

6.1 สถานศึกษามีการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา แต่งตั้งครูที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง มีครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านอย่างเพียงพอ

6.2 ครูมีความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา จัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ แต่งตั้งครูเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับชุมชนรับทราบข้อมูลนักเรียน และส่งเสริมนักเรียนในด้านความเป็นเลิศ และเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนด้านความพิการ

6.3 ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนา สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดระบบดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ จัดสรรงบประมาณ และสื่อที่หลากหลายสำหรับพัฒนานักเรียนทุกๆ ด้านอย่างเหมาะสม

ภาคผนวก จ
รูปภาพการศึกษาดูโรงเรียนที่ปฏิบัติงานเป็นเลิศ (Best Practice)

ภาพประกอบการศึกษาการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานเป็นเลิศ
ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวเชาวเรศ ใจทัต
วันเกิด วันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 27 หมู่ที่ 5 ตำบลนาสะเม็ง อำเภอดอนตาล
จังหวัดมุกดาหาร 49120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านนาทาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มุกดาหาร 49120
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดอนตาลวิทยา อำเภอดอนตาล
จังหวัดมุกดาหาร
พ.ศ. 2543 ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2559 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

